

สำนักหอสมุดกลาง พระจอมเกล้าลาดกระบัง

ปัญหาพิเศษ

เรื่อง

ความคิดเห็นของครูระดับประถมศึกษา โรงเรียนวัดนิมมานรดี ต่อการเรียนการสอนโดย
เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

OPINIONS TOWARDS CHILD – CENTERED INSTRUCTION OF PRIMARY
EDUCATION TEACHERS IN WATNIMMANORADEE SCHOOL , BANGKOK

โดย

นายพงศกร ขอนพกลาง

ปัญหาพิเศษนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรครุศาสตร์อุตสาหกรรมบัณฑิต

สาขาวิชาเทคโนโลยีการเกษตร – การผลิตพืช

ภาควิชาครุศาสตร์เกษตร

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

ว/12ค

2545

ปีการศึกษา 2545

เลขที่.....
เลขทะเบียน..... 49799
วัน, เดือน, ปี 31 ส.ค. 2547

.b.....
.i.....

6/10/2545

บทคัดย่อปัญหาพิเศษ
ปีการศึกษา 2545

ชื่อเรื่อง	ความคิดเห็นของครูระดับประถมศึกษา โรงเรียนวัดนิมมานรดีต่อการ เรียนการสอน โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ Opinions towards Child-Centered Instruction of Primary Education Teachers in Watnimmanoradee School, Bangkok
ชื่อ - สกุล	นายพงศกร ขอนพกลาง
สาขาวิชา	เทคโนโลยีการเกษตร – การผลิตพืช ภาควิชา วิศวกรรมเกษตร
คณะ	วิศวกรรมอุตสาหการ
อาจารย์ที่ปรึกษา	ดร.คณัฏ ดิษขบุตร

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาสภาพทั่วไปของครูระดับประถมศึกษา โรงเรียนวัดนิมมานรดี และความคิดเห็นต่อการเรียนการสอน โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ด้านกระบวนการเรียนการสอน และความเป็นไปได้ในการนำไปปฏิบัติ ด้านผลที่เกิดจากการเรียนการสอน โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และด้านปัญหาหรืออุปสรรคที่มีผลต่อการจัดการเรียนการสอน โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูระดับประถมศึกษา โรงเรียนวัดนิมมานรดี ปีการศึกษา 2545 จำนวน 95 คน เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามแสดงความคิดเห็น และนำข้อมูลมาวิเคราะห์ทางสถิติ ด้วยค่าร้อยละ มีผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด 78 คน คิดเป็นร้อยละ 82.10

จากการวิจัยพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ เป็นเพศหญิง (ร้อยละ 80.77) อายุเฉลี่ย 43.68 ปี ร้อยละ 56.41 สมรสแล้ว ทั้งหมดนับถือศาสนาพุทธ อายุราชการและประสบการณ์การสอนเฉลี่ย 19.68 และ 20 ปี ตามลำดับ ร้อยละ 61.54 สอนมากกว่า 1 วิชา เกือบทั้งหมดจบการศึกษาระดับปริญญาตรี (ร้อยละ 97.44) เคยเข้ารับการอบรมหรือร่วมสัมมนาเกี่ยวกับการเรียน

การสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (ร้อยละ 92.31) มีความเข้าใจเกี่ยวกับการเรียนการสอน ระดับมากและปานกลาง (ร้อยละ 91.01) และได้นำวิธีการจัดการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญมาใช้ (ร้อยละ 94.87) ความคิดเห็นด้านกระบวนการเรียนการสอนและความเป็นไปได้ในการนำไปปฏิบัติ พบว่า รายการที่ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นด้วยมาก และเป็นไปได้มาก คือ ควรมุ่งเน้นความรู้ทางวิชาการ ทักษะ และจิตพิสัยครบทั้ง 3 ด้าน ร้อยละ 82.05 และ ร้อยละ 39.74 ตามลำดับ รายการที่ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นด้วยน้อยและมีความเป็นไปได้น้อย คือ การให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการวางแผนหลักสูตร ร้อยละ 35.09 และร้อยละ 52.69 ตามลำดับ ด้านผลจากการเรียนการสอนและปัญหาหรืออุปสรรคที่มีผลต่อการจัดการเรียนการสอน โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ พบว่า รายการที่ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นด้วยมาก คือ ทำให้ผู้เรียน กล้าคิด กล้าทำ และกล้าตัดสินใจ (ร้อยละ 74.35) และ จำนวนนักเรียนมากเกินไป (ร้อยละ 87.18) ตามลำดับ

กิตติกรรมประกาศ

ปัญหาพิเศษนี้สำเร็จลงได้ เพราะได้รับความช่วยเหลือจากบุคคลหลายๆ ท่าน โดยเฉพาะ ดร. ดนัย ดิษขบุตร อาจารย์ที่ปรึกษาปัญหาพิเศษ ที่ให้คำปรึกษา แนะนำข้อบกพร่อง ตลอดจนให้ความรู้อื่นๆ ทั้งกระบวนการคิด กระบวนการทำงาน ซึ่งสามารถนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในชีวิตประจำวัน และ ยังได้รับความร่วมมือจากครูโรงเรียนวัดนิมมานรดีในการตอบแบบสอบถาม จนทำให้ปัญหาพิเศษฉบับนี้เสร็จสมบูรณ์

ความดีจากความสำเร็จนี้ ขอมอบให้ พ่อ แม่ ครู อาจารย์ ตลอดจนเพื่อนๆ ผู้หวังดี และให้กำลังใจตลอดมา

นายพงศกร ขอนพกลาง

มีนาคม 2546

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ.....	ก
กิตติกรรมประกาศ.....	ค
สารบัญ.....	ง
สารบัญตาราง.....	ฉ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
1.1 ความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 วัตถุประสงค์.....	3
1.3 ขอบเขตของปัญหา.....	3
1.4 นิยามศัพท์.....	3
1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	3
บทที่ 2 การศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง.....	4
2.1 รายละเอียดเกี่ยวกับความคิดเห็น.....	4
2.2 การเรียนการสอน โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ.....	6
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	24
3.1 ประชากร.....	24
3.2 การคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง.....	24
3.3 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	24
3.3.1 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	24
3.3.2 วิธีดำเนินการสร้างแบบสอบถามและลักษณะ ของแบบสอบถาม.....	24
3.3.3 วิธีการดำเนินการส่งแบบสอบถาม.....	25
3.3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล.....	25
บทที่ 4 ผลการวิจัยและวิจารณ์.....	26
บทที่ 5 สรุปและข้อเสนอแนะ.....	39
เอกสารอ้างอิง.....	42

สารบัญ ต่อ

	หน้า
ภาคผนวก.....	44
ภาคผนวก ก.....	45
ภาคผนวก ข.....	47

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า	
1	เปรียบเทียบการวัดผลประเมินผลระบบเดิมกับระบบใหม่.....	20
2	สภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	26
3	ความคิดเห็นต่อการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ด้านกระบวนการเรียนการสอน.....	29
4	ความคิดเห็นต่อการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ด้านความเป็นไปได้ในการนำไปปฏิบัติ.....	32
5	ความคิดเห็นต่อการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ด้านผลจากการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ.....	35
6	ความคิดเห็นต่อการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ด้านปัญหาหรืออุปสรรคที่มีผลต่อการเรียนการสอน.....	36

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความสำคัญของปัญหา

กระแสการปฏิรูปการศึกษาในหลายประเทศ มักอยู่ในรูปแบบของการเผชิญหน้ากัน ระหว่างแนวทางการถ่ายทอดความรู้ (Instructivism) และแนวทางการเรียนรู้ด้วยตนเอง (Constructivism) ซึ่ง Instructivism ถูกมองว่าเป็นการเรียนที่เน้นท่องจำ มีครูเป็นศูนย์กลาง และเป็นการเรียนรู้แบบเก่า ขณะที่ Constructivism ที่แพร่หลายมาตั้งแต่ศตวรรษที่ 20 เป็นแนวทางที่ให้ความสำคัญกับผู้เรียนในฐานะที่เป็นส่วนสำคัญที่สุดในกระบวนการเรียนรู้ (Student – Centered หรือ Child – Centered หรือ Learner – Centered) โดยแนวคิดนี้ เชื่อว่าผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้เอง ผ่านการลงมือปฏิบัติ และจะทำให้ความรู้อยู่ในความทรงจำของผู้เรียนไปได้ยาวนาน ซึ่งต่อมาแนวคิดนี้ได้กลายเป็นแนวคิดหลักในการปฏิรูปการศึกษาของหลายประเทศ (ชนาทิพ ฉัตรภูติ, 2544 : 23) สำหรับประเทศไทย ก็ได้นำแนวทางนี้มาปฏิรูปการศึกษา เพราะการศึกษาของไทยนั้นเน้นการถ่ายทอดเนื้อหาในห้องเรียน และท่องจำจากตำราเป็นส่วนใหญ่ ผู้เรียนขาดประสบการณ์และขาดการศึกษาจากความเป็นจริงรอบตัว การเรียนไม่เน้นวิจิต จึงขาดวิจารณญาณ ว่าอะไรจริง อะไรไม่จริง และขาดการนำประสบการณ์มาวิเคราะห์เป็นปัญหาที่สูงขึ้น การเรียนวิธีนี้จริยธรรมจึงไม่เกิด เพราะจริยธรรมเกิดจากความเข้าใจโลกและเข้าใจตัวเองอย่างลึกซึ้ง (ประเวศ วะสี, 2542 : 40 – 41) อีกทั้งในช่วงทศวรรษที่ผ่านมา มีการเปลี่ยนแปลงรอบโลกอย่างรวดเร็ว เพราะเทคโนโลยีสารสนเทศ (Information and Communication Technology : ICT) ได้แพร่ซึมเข้าไปในวิถีชีวิต ทั้งในเมืองและชนบท ทั้งโลกดูคล้ายตลาดเดียวกัน เป็นโลกไร้พรมแดน ภาคเอกชนในประเทศไทย และนักวิชาการ ได้เล็งเห็นเรื่องนี้ จึงได้หารือร่วมกันและเห็นว่า ต้องปฏิรูปการศึกษา จึงได้เกิดมีพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ซึ่งมีทั้งหมด 78 มาตรา หัวใจหลักมีเพียง 3 ประการ คือ ประการแรก บุคคลทุกคนมีสิทธิและโอกาสเข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพเสมอกันตลอดชีวิต และในช่วงการศึกษาขั้นพื้นฐาน 12 ปี ไม่ต้องเสียค่าใช้จ่าย ประการต่อมา คือ ปฏิรูประบบและกระบวนการเรียนรู้ โดยถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด และประการสุดท้าย คือ ระดมและกระจายทรัพยากร จัดการศึกษาให้กว้างขวางทั่วถึง และเป็นธรรม ให้ประชาชนมีส่วนร่วม (ลีปพนนท์ เกตุทัต, 2545 : 14 – 19) แต่หลังจากมีการนำกระบวนการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญมา

ใช้ไ้ระยะเวลาหนึ่ง วิธีการสอนแบบนี้ก็ได้รับการวิพากษ์วิจารณ์ จากข้อมูลการปฏิบัติงานของครู อาจารย์ เป็นปัญหาพอสมควร ด้วยความเข้าใจไม่ครบถ้วนและไม่ตรงกัน ทำให้ผู้ปกครองและนักเรียนเองมีความสงสัยในความดีงามของการสอนแบบนี้ บางคนอ้างถึงการเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญจึงปล่อยให้ผู้เรียนเรียนตามลำพัง กิจกรรมหนักไปทางการศึกษาค้นคว้าจากหนังสือ และสื่อต่างๆ ตามความสนใจ จนบางครั้งเหมือนไร้ทิศทาง ไร้มาตรฐาน ซึ่งนักเรียนเองมีความพอใจกับการได้ทำกิจกรรม แต่ก็เรียกร้องอยากให้ครูช่วยแนะนำในสิ่งที่ควรเก่งตามมาตรฐาน (นิภา เข้มวจิ, 2544 : 1)

จากรายงานเรื่อง การศึกษา : ทางไกลที่ยังไปไม่ถึง ซึ่งจัดทำโดย โครงการข่าวสารทิศทางประเทศไทย (อ้างโดย ธนาทิพ ฉัตรภูติ, 2544 : 26) โดยการอุดหนุนของสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) ซึ่งศึกษาเปรียบเทียบจากการปฏิรูปการศึกษาของประเทศสหรัฐอเมริกา อังกฤษ และญี่ปุ่น พบว่า การจัดการเรียนการสอนที่ให้เด็กเป็นส่วนสำคัญ กับครูเป็นส่วนสำคัญนั้น ยังไม่มีข้อสรุปว่าแบบใดจะดีกว่ากัน ในอเมริกาและญี่ปุ่นมีนักการศึกษาหลายรายออกมาเสนอว่า การศึกษาที่ให้ผู้เรียนเป็นส่วนสำคัญนั้นอาจทำให้ช่องว่างทางการศึกษาขยายตัวมากขึ้น ทำให้เด็กเอาแต่ใจตัวเอง และไม่อดทนต่อคำวิพากษ์วิจารณ์ ในรายงานดังกล่าวได้กล่าวถึงประเทศไทยว่า ยุทธศาสตร์การเรียนที่ให้ผู้เรียนเป็นสำคัญที่สุดถือเป็นความเสี่ยงสูง เพราะจากการติดตามการจัดการศึกษา ในรูปแบบนี้พบว่า จะนำไปสู่ผลกระทบหลายประการ ได้แก่

1. การเรียนที่ให้ผู้เรียนเป็นสำคัญที่สุด จะได้ผลดีเมื่อนำไปใช้กับเด็กชนชั้นกลาง หรือประเทศที่ร่ำรวย เนื่องจากมีสิ่งแวดล้อมในการเรียนรู้ที่สมบูรณ์ ปลอดภัย และมีมาตรฐานดี
2. เด็กที่เป็นผลได้จากการศึกษาแบบนี้ อาจมีบุคลิกที่ยึดถือตัวเองเป็นศูนย์กลาง เอาแต่ใจตัวเอง ไม่ทนต่อคำวิจารณ์ หรือความผิดหวัง เนื่องจากมีครูคอยกระตุ้น ให้กำลังใจ จนอาจมีปัญหา ด้านศีลธรรม

3. อาจทำให้ช่องว่างความสัมพันธ์ผลทางการศึกษาของนักเรียนขยายออก

ข้อเสนอแนะในรายงานฉบับนี้ คือ ควรขยายแนวคิดการเรียนจากที่ยึดเด็กสำคัญที่สุด ให้เป็น ยึดเด็ก วัฒนธรรม และอุดมการณ์ชุมชนเป็นสำคัญ เพื่อเด็กจะได้มีรากฐานทางวัฒนธรรมของตนเองเป็นเครื่องยึดเหนี่ยว ไม่จำเป็นต้องตามสังคมนิยมเท่านั้น

จากหลายๆ ความคิดเห็นที่มีต่อการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ทั้งในด้านบวกและด้านลบ ทำให้ผู้ทำวิจัยศึกษาความคิดเห็นของครูในระดับประถมศึกษา โรงเรียนวัดนิมมานรดี เขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร ต่อการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เนื่องจากโรงเรียนวัดนิมมานรดี เป็นโรงเรียนหนึ่งที่มีการจัดการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยมีการจัดให้นักเรียนเรียนรู้ในห้องเรียนปกติ และในศูนย์ส่งเสริมและเรียนรู้ ได้แก่ ศูนย์วิทยากร และศูนย์เพื่อนเด็ก การเรียนรู้จากศูนย์วิทยากร โดยนักเรียนเลือกเรียนรู้ด้วยตนเองจากมุมประสบการณ์

ที่ตนสนใจ สัปดาห์ละ 2 ชั่วโมง และเรียนรู้เพื่อพัฒนาอารมณ์จิตใจ พฤติกรรม การสื่อสารที่เหมาะสม จากกิจกรรมในศูนย์ เพื่อนเด็ก สัปดาห์ละ 1 ชั่วโมง การเรียน โดยวิธีนี้ทำให้นักเรียนรักการมาโรงเรียนและชอบกิจกรรมที่โรงเรียนจัดให้ (คณะอนุกรรมการปฏิรูปการเรียนรู้, 2544 : 63 – 64)

1.2 วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาสภาพทั่วไปของครูระดับประถมศึกษา โรงเรียนวัดนิมมานรดี
2. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของครูระดับประถมศึกษา โรงเรียนวัดนิมมานรดี ต่อการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

1.3 ขอบเขตของปัญหา

การทำวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาความคิดเห็นของครูระดับประถมศึกษา โรงเรียนวัดนิมมานรดี ปีการศึกษา 2545 จำนวน 95 คน ที่มีต่อการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยศึกษาสภาพทั่วไป และความคิดเห็นด้านกระบวนการเรียนการสอนและความเป็นไปได้ในการนำไปปฏิบัติ ด้านผลจากการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ด้านปัญหาหรืออุปสรรคที่มีผลต่อการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญและข้อเสนอแนะอื่นๆ

1.4 นิยามศัพท์

ความคิดเห็น หมายถึง ความรู้สึกที่บุคคลแสดงออกมาทั้งทางบวกและทางลบต่อการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

ครู หมายถึง ครูระดับประถมศึกษา โรงเรียนวัดนิมมานรดี ปีการศึกษา 2545 จำนวน 95 คน

กระบวนการเรียนการสอน หมายถึง รูปแบบหรือวิธีการที่ใช้ในการเรียนการสอน

1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทราบความคิดเห็นของครูระดับประถมศึกษา โรงเรียนวัดนิมมานรดี ต่อการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
2. ทราบถึงปัญหาและอุปสรรคที่มีผลต่อการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
3. เพื่อใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

บทที่ 2

การศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง

เอกสารที่เกี่ยวข้องกับความคิดเห็นของครูระดับประถมศึกษา โรงเรียนวัดนิมมานรดี ต่อ การเรียนการสอน โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีเอกสารที่เกี่ยวข้องดังนี้

2.1 รายละเอียดเกี่ยวกับความคิดเห็น

2.2 การเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

2.1 ความคิดเห็น

2.1.1 ความหมายของความคิดเห็น

ความหมายของความคิดเห็นนั้นมิใช่ให้ความหมายไว้หลายท่าน ดังนี้ พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน (2525:294) ได้ให้ความหมายไว้ว่า “ความ” หมายถึง เรื่อง เช่น เนื้อความ เกิดความ อากา : คดีที่ฟ้องร้องกันในศาล ; คำนำหน้ากริยา หรือวิเศษณ์เพื่อแสดงภาพ เช่น ความดี ความคิด

“คิด” หมายถึง ทำให้ปรากฏเป็นรูป หรือเป็นเรื่องขึ้นในใจ ไตร่ตรอง คาคะเน มุ่ง จงใจ ตั้งใจ

“คิดเห็น” หมายถึง เข้าใจ

อัลสพอร์ท (อ้างโดย ดวงเดือน พันธุมนาวิน, 2539 : 614) ให้ความหมายไว้ว่า ความคิดเห็นเป็นสภาพความพร้อมทางจิตที่ก่อตัวขึ้นจากประสบการณ์ และเป็นตัวกำหนดทิศทางในตัวบุคคลตอบสนองต่อวัตถุหรือสถานการณ์ที่เกี่ยวข้อง

เกทซ์ และครัทซ์ฟิลล์ (อ้างโดย ดวงเดือน พันธุมนาวิน, 2539 : 614) กล่าวว่า ความคิดเห็น คือผลรวมที่ก่อให้เกิดการสนใจ อารมณ์ การรับรู้ และขบวนการคิดเกี่ยวกับประสบการณ์รอบตัวบุคคล

เกทซ์ (อ้างโดย ดวงเดือน พันธุมนาวิน, 2539 : 614) กล่าวว่า ความคิดเห็น คือ ลักษณะทางอารมณ์ของบุคคล ที่กำหนดการประเมินสัญลักษณ์วัตถุบางประเภทไปในทิศทางชอบหรือไม่ชอบ

ศักดิ์ สุนทรเสณี (2531 : 19) ให้ความหมายไว้ว่า ความคิดเห็น หมายถึง การแสดงออกทางด้านวาจา เจตคติ ซึ่งมาจากเจตคติ เป็นเพียงความคิดเห็นซึ่งสรุปได้ว่า ความคิดเห็น คือ สัญลักษณ์ของเจตคติ และจะใช้ความคิดเห็นนี้เป็นตัวกลางในการวัดเจตคติต่อไป

ทัศน ฌ สงขลา (2538 : 11) กล่าวว่า ความคิดเห็นหมายถึง ความเชื่อหรือความรู้สึกเฉพาะตัวที่แสดงออกต่อคำถาม ซึ่งไม่เป็นการผิดหรือถูก แต่เป็นไปในแนวทางเห็นด้วย ไม่แน่ใจ ไม่เห็นด้วย

2.1.2 การวัดความคิดเห็นมีประโยชน์ดังนี้

1. วัดเพื่อทำนายพฤติกรรม
2. วัดเพื่อหาทางป้องกัน
3. วัดเพื่อหาทางแก้ไข
4. วัดเพื่อให้เข้าใจสาเหตุและเหตุผล

2.1.3 การวัดความคิดเห็นแบ่งออกเป็น การใช้แบบสอบถามและการสัมภาษณ์ (ดวงเดือน พันธมนาวิน, 2539 : 741)

1. การใช้แบบสอบถาม

แบบสอบถาม หมายถึง ข้อคำถามหรือปัญหาที่ได้เตรียมเขียนไว้สำหรับรวบรวมข้อเท็จจริงในเรื่องที่ประสงค์จะทราบ และเว้นที่ว่างเหลือไว้ให้ผู้ถูกถามตอบข้อความ แบบสอบถามที่สร้างขึ้นมาก็โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อรวบรวมข้อเท็จจริงเช่นเดียวกับการสัมภาษณ์ มีวิธีสร้างคล้ายๆ กับข้อทดสอบชนิดให้ตอบสั้นหรือชนิดให้ตอบยาว หรือทั้งสองอย่างผสมกัน การสร้างแบบทดสอบควรรำคาญถึงสิ่งต่อไปนี้ด้วย คือจะต้องใช้เวลาในการตอบไม่นานนัก การวางรูปคำถามกะทัดรัด ใจให้อ่านและอยากตอบ การถามก็ควรถามให้ลึกพอสมควร เพื่อกันการตอบแบบขอไปที แต่อย่าให้รู้สึกว่าเป็นการบังคับ คำถามต้องไม่ทำให้ผู้ตอบได้อาย และคำถามนั้นจะต้องไม่มีอะไรซ่อนเร้นอยู่เบื้องหลัง แต่เป็นไปตรงตามความประสงค์

2. การสัมภาษณ์

การสัมภาษณ์ เป็นการรวบรวมข้อมูลโดยการพูดคุยกันต่อหน้าเป็นรายบุคคล ผู้ไปสัมภาษณ์อาจจะใช้การสังเกตการณ์ หรือการจดบันทึกประกอบด้วย การสัมภาษณ์นี้ อาจจะใช้เพื่อวินิจฉัยและค้นหารายละเอียดและความเกี่ยวพันกันของข้อเท็จจริง ความคิดเห็น ทัศนคติ ความสนใจ และประสบการณ์ส่วนบุคคล (สุภาพ วาดเขียนและอรพินธ์ โภชนดา, 2524 : 73-74)

2.2 การเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

2.2.1 ความหมาย

การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีผู้ให้ความหมายไว้หลายท่านซึ่งพอสรุปได้ดังนี้

ดร.สงบ ลักษณ์ (อ้างโดย สำลี รักสุทธี, 2544 : 2) กล่าวว่า “ควรเป็นการเรียนการสอนที่นักเรียนได้รับการยอมรับนับถือในการเป็นเอกัตบุคคล ได้เรียนรู้ด้วยวิธีที่เหมาะสมกับความสามารถ ได้เรียนสิ่งที่สนใจ ต้องการ หรือมีประโยชน์ ได้ปฏิบัติตามกระบวนการเพื่อการเรียนรู้ ได้รับการเอาใจใส่ประเมิน และช่วยเหลือเป็นรายบุคคล และได้รับการพัฒนาเต็มศักยภาพ และสำเร็จตามอัตราภาพ”

ดร.อัจฉรา วงศ์โสธร (อ้างโดย สำลี รักสุทธี, 2544 : 2) กล่าวว่า “การเรียนที่มีผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของกระบวนการเรียนการสอนนั้น ครูผู้สอนจะเป็นผู้อำนวยการเรียนรู้ ช่วยเอื้อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ขึ้นได้ โดยการเตรียมการด้านเนื้อหา วัสดุอุปกรณ์ สื่อการเรียนต่างๆ ให้เหมาะสมกับผู้เรียน ตลอดจนเป็นผู้คอยสอดส่อง สำรวจในขณะที่ผู้เรียนกำลังฝึก และให้ข้อมูลป้อนกลับ เพื่อช่วยให้ผู้เรียนสามารถแก้ไขปรับปรุงตนเองและเกิดพัฒนาการดีขึ้น”

ธนู ฤทธิกุล (อ้างโดย สำลี รักสุทธี, 2544 : 2) กล่าวว่า “เป็นกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่มุ่งส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ โดยเน้นให้ผู้เรียนได้คิดค้น สร้างและสรุปข้อคิดด้วยตนเอง สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นและนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ได้”

ดร.นवलจิตต์ เขาวงกิตพิงษ์ (อ้างโดย สำลี รักสุทธี, 2544 : 2) กล่าวว่า “เป็นการจัดการเรียนการสอนที่เปิดโอกาสให้มีการเรียนรู้เกิดขึ้นที่ตัวของผู้เรียนเอง นักเรียนรู้จักคิด รู้จักนำเสนอได้”

กิตติคม คาวีรัตน์ (อ้างโดย สำลี รักสุทธี, 2544 : 2) กล่าวว่า “เป็นการจัดกิจกรรมการเรียนที่มีชีวิตชีวา สนุกสนาน กิจกรรมมีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา ทำให้ครูและนักเรียนไม่เบื่อหน่ายซ้ำซากอยู่ในบรรยากาศของห้องเรียนอย่างเดียว กิจกรรมจะดำเนินตามวงจรของวัฏจักรที่สามารถยืดหยุ่นได้ ครอบคลุมวัตถุประสงค์ และกลวิธีต่างๆ ตามความถนัด ความสนใจ”

เริงชัย จงพิพัฒน์สุข (อ้างโดย สำลี รักสุทธี, 2544 : 2) กล่าวว่า “เป็นกิจกรรมที่ผู้เรียนกระทำเพื่อค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเองภายใต้การชี้แนะและกำกับดูแลของผู้สอน”

ทิสนา แคมมณี (อ้างโดย สำลี รักสุทธี, 2544 : 2) กล่าวว่า “เป็นการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนสร้างความรู้ด้วยตนเอง ผู้เรียนมีโอกาสปฏิสัมพันธ์กับผู้สอน เพื่อน สื่อ และสิ่งแวดล้อมรอบตัวมีโอกาสเคลื่อนไหวร่างกายในการทำกิจกรรมลักษณะต่างๆ” “ครูเป็นผู้สร้างสภาพแวดล้อมของการเรียนรู้ และวางแผนเพื่อช่วยให้ผู้เรียนพบจุดมุ่งหมายของการเรียนรู้ของตนเอง ช่วยให้นักเรียน

แต่ละคนได้เรียนรู้ต่างกัน มีระดับพัฒนาการทางกาย สังคม และสติปัญญาต่างกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งมีรูปแบบการเรียนรู้และการเข้าถึงสถานการณ์ใหม่ๆ ต่างกัน ครูได้สร้างความสัมพันธ์ที่ดีในระหว่างครูกับผู้เรียน ระหว่างผู้เรียนแต่ละคน และระหว่างกลุ่มผู้เรียน”

ปัญญา ทองเสรี (2544 : 3) กล่าวว่า “การที่ครูจะต้องศึกษาและทำความเข้าใจกับผู้เรียนเป็นรายบุคคล รายกลุ่ม หรือรายห้อง เพื่อจะได้เลือกสรรการสอน และการวัดผลประเมินผลให้สอดคล้องกับศักยภาพและความต้องการของผู้เรียนแต่ละคน แต่ละกลุ่ม แต่ละห้อง”

คณะอนุกรรมการปฏิรูปการเรียนรู้ (2544 : 3) กล่าวว่า “การกำหนดจุดมุ่งหมาย สาระ กิจกรรม แหล่งเรียนรู้ สื่อการเรียน และการวัดประเมินผลที่มุ่งพัฒนาคนและชีวิตให้เกิดประสบการณ์การเรียนรู้เต็มตามความสามารถสอดคล้องกับความถนัด ความสนใจ และความต้องการของผู้เรียน

กิจกรรมการเรียน คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนได้สัมผัสและสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมทั้งที่เป็นเพื่อนมนุษย์ ธรรมชาติ และเทคโนโลยี ผู้เรียนได้ค้นคว้า ทดลองฝึกปฏิบัติ แลกเปลี่ยนเรียนรู้จนค้นพบสาระสำคัญของบทเรียน สร้างสรรค์จินตนาการและสามารถแสดงออกชัดเจน มีเหตุผล”

จากความหมายที่หลายๆ ท่านได้กล่าวไว้ มีความสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 หมวด 4 แนวการจัดการศึกษา มาตรา 24 ที่บัญญัติไว้ว่า

การจัดกระบวนการเรียนรู้ให้สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการดังต่อไปนี้

- (1) จัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล
- (2) ฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ และการประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา
- (3) จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่าน และเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง
- (4) จัดการเรียนการสอนโดยผสมผสานสาระความรู้ต่างๆ อย่างได้สัดส่วนสมดุลกัน รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงาม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกวิชา
- (5) ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียน และอำนวยความสะดวก เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ และมีความรอบรู้ รวมทั้งสามารถใช้ การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ ทั้งนี้ ผู้สอนและผู้เรียนอาจเรียนรู้ไปพร้อมกันจากสื่อการเรียนการสอน และแหล่งวิทยาการประเภทต่างๆ

(6) จัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ทุกเวลา ทุกสถานที่ มีการประสานความร่วมมือกับ บิดา มารดา ผู้ปกครอง และบุคคลในชุมชนทุกฝ่าย เพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2544 : 27 – 29)

กล่าวโดยสรุปแล้ว การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เป็นการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยถือว่า ผู้เรียนสำคัญที่สุด ให้นักเรียนมีส่วนร่วม คือ ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมสร้างสรรค์กิจกรรมทางการศึกษา ลงมือปฏิบัติจริง ครูเปลี่ยนบทบาทจากการเป็นผู้ชี้บอกให้ความรู้ อย่างเดียว แต่ต้องเอื้ออำนวยความสะดวกสบาย คอยช่วยเหลือในคราวจำเป็นเท่านั้น ปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูและนักเรียนจะเปลี่ยนไป กล่าวคือ ครูจะเป็นกัลยาณมิตร เป็นเพื่อนทางวิชาการแก่เด็ก เป็นที่ปรึกษาเมื่อผู้เรียนมีปัญหา (สำลี รักสุทธี, 2544 : 2)

2.2.2 แนวคิดพื้นฐานของการเรียนการสอนที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ

(1) ผู้เรียนมีบทบาทรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของตน

ผู้เรียนเป็นผู้เรียนรู้ โดยจะรับผิดชอบตั้งแต่เลือกและวางแผนสิ่งที่ตนจะเรียน หรือเข้าไปมีส่วนร่วมในการเลือก และจะเริ่มต้นการเรียนรู้ด้วยตนเอง ด้วยการศึกษาค้นคว้า รับผิดชอบการเรียนตลอดจนประเมินผลการเรียนรู้ด้วยตนเอง

(2) เนื้อหาวิชามีความสำคัญและมีความหมายต่อการเรียนรู้

ในการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ ปัจจัยสำคัญที่จะต้องนำมาพิจารณาประกอบ ด้วย

2.1) เนื้อหาวิชา (สำลี รักสุทธี, 2544 : 13) ซึ่งแต่ละวิชาจะมีปัญหาหลักๆ ของศาสตร์นั้น ครูจะต้องจัดกิจกรรมให้นักเรียนได้หัดคิดวิเคราะห์ปัญหาและหาทางแก้ไข เช่น ในวิชาประวัติศาสตร์ เด็กเรียนแบบท่องจำ จะต้องกระตุ้นตั้งคำถามให้เด็กได้เกิดการวิเคราะห์ปัญหาที่เกิดขึ้นในประวัติศาสตร์ เพื่อเชื่อมโยงไปสู่สถานการณ์ปัจจุบัน ในวิชาพลศึกษา ปัญหาคือ เรียนแล้วไม่เคารพกติกา ไม่มีฉันทะในการออกกำลังกาย ครูต้องนำเอาเหตุการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นนำมาสู่ชั้นเรียน ให้เด็กได้วิเคราะห์ (วิชัย วงษ์ใหญ่, 2542 : 59)

2.2) ประสบการณ์เดิม (สำลี รักสุทธี, 2544 : 13) ซึ่งจะเป็นส่วนสำคัญที่จะทำ ให้ผู้เรียนเรียนรู้ได้ดีและรวดเร็ว หากผู้เรียนมีความรู้พื้นฐานดีก็จะเรียนได้เข้าใจรวดเร็ว เนื่องจากเห็นความสัมพันธ์ของความรู้เดิมกับความรู้ใหม่ ประสบการณ์ และความรู้พื้นฐานของผู้เรียน จึงเป็นข้อมูลสำคัญสำหรับครูที่จะใช้ประกอบการคัดเลือกประสบการณ์ใหม่แก่ผู้เรียน ตามธรรมชาติของการเรียนรู้ ประสบการณ์หรือความรู้ใหม่ที่จัดให้ผู้เรียนถือว่าเป็นอุปสรรคที่จะให้ผู้เรียนได้แก้ปัญหาเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ หากประสบการณ์ใหม่มีความเหมือนหรือซ้ำกับประสบการณ์เดิม ผู้เรียนจะรับทราบได้โดยไม่ต้องใช้ความพยายามหรือใช้ความสามารถแต่อย่างใด ซึ่งกรณีนี้ถือว่าเป็นการ

เรียนรู้ไม่ได้เกิดขึ้น เพราะผู้เรียนไม่ได้เปลี่ยนแปลงพฤติกรรม แต่หากครูผู้สอนนำความรู้หรือประสบการณ์ใหม่ที่ไม่มีความสัมพันธ์ต่อเนื้อหาประสบการณ์เดิมมาเสนอ การเรียนรู้ก็ย่อมเกิดขึ้นด้วยความยากลำบาก เพราะผู้เรียนไม่เห็นถึงความสัมพันธ์ของความรู้สึกลักษณะต่างๆ (หน่วยศึกษานิเทศก์, 2544 : 34)

2.3) ความต้องการของผู้เรียน (สำลี รักสุทธี, 2544 : 13) ซึ่งทำได้โดย การซักถาม สังเกต การสัมภาษณ์ พูดคุย หรือทำแบบทดสอบก่อนเรียน เพื่อสร้าง กระตุ้นความสนใจ แต่อย่างไรก็ตาม แฟรริงค์ มาร์โกนิส (อ้างโดย ธนาทิพ ฉัตรภูมิ, 2544 : 24) นักวิชาการจากมหาวิทยาลัยยูทาห์ ประเทศสหรัฐอเมริกากล่าวไว้ว่า ความสนใจของผู้เรียนแต่เดิมถือว่าเป็นส่วนสำคัญ เพราะความเชื่อว่าแต่ละคนมีความสนใจที่จะเรียนรู้ในเรื่องราวที่แตกต่างกันไป การที่ทำให้ผู้เรียนได้เสนอวิธี และออกแบบการเรียนรู้เอง จะทำให้การเรียนรู้ที่ตรงกับความต้องการของผู้เรียนมากที่สุด แต่ในปัจจุบันความสนใจของผู้เรียนเป็นเพียงภาพสะท้อนของความเชื่อที่ได้จากสิ่งแวดล้อมที่พวกเขาอาศัยอยู่ การให้ผู้เรียนคิดและเสนอสิ่งที่ผู้เรียนอยากเรียน จึงอาจไม่ใช่วิธีที่จะตอบสนองความอยากเรียนของผู้เรียน ได้ทั้งหมด เนื่องจากสิ่งที่ผู้เรียนเสนออาจเป็นสิ่งที่สังคมกำลังสนใจอยู่ขณะนั้น และมีอิทธิพลต่อความสนใจของผู้เรียนจนหลงคิดไปว่าเป็นความสนใจที่แท้จริงของตน

(3) การเรียนรู้จะประสบผลสำเร็จ หากผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้การสอน

ผู้เรียนจะได้รับความสนุกสนานจากการเรียนรู้ หากได้เข้าไปมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ ได้ทำงานร่วมกับเพื่อนๆ ได้ค้นพบข้อคำถามและคำตอบใหม่ๆ ประเด็นที่ท้าทายความสามารถในเรื่องใหม่ๆ ที่เกิดขึ้น รวมทั้งการบรรลุผลสำเร็จของงานที่ริเริ่มด้วยตนเอง

(4) สัมพันธภาพที่ดีระหว่างผู้เรียน

การมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีในกลุ่มจะช่วยส่งเสริมความเจริญงอกงาม การพัฒนาความเป็นผู้ใหญ่ การปรับปรุงการทำงาน และการจัดการกับชีวิตของแต่ละบุคคล สัมพันธภาพที่เท่าเทียมกันระหว่างสมาชิกในกลุ่ม จึงเป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยส่งเสริมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกันของผู้เรียน (สำลี รักสุทธี, 2544 : 13) ซึ่งบรรยากาศแห่งมิตรภาพเป็นส่วนประกอบสำคัญอีกส่วนหนึ่งของสภาพแวดล้อมในการเรียนรู้ ทั้งนี้ครูผู้สอนยังควรใช้เวลาที่เพียงพอแก่เด็กในการทำงาน ใช้สมาธิ พูดคุย จิตนาการ เดินไปเดินมา และคว่าคนอื่นได้ทำอะไรไปบ้าง บรรยากาศและสภาพแวดล้อมของการเรียนที่ดี ควรเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้มีความสัมพันธ์กับบุคคลอื่นที่มีความสนใจคล้ายๆ กันด้วย (ไพฑูริย์ สุนทร, 2542 : 17)

(5) ครูคือผู้อำนวยความสะดวกและเป็นแหล่งความรู้

ครูเป็นแหล่งความรู้ที่ทรงคุณค่าของผู้เรียน (สาลี รักสุทธี, 2544 : 13) ครูต้องมีการจัดสรรทรัพยากรเพื่อช่วยสร้างสรรค์โอกาสการเรียนรู้ ซึ่งทรัพยากรทางการศึกษามี 4 กลุ่ม ดังนี้

1) เวลา ครูต้องจัดเวลาโดยให้อยู่บนพื้นฐานความจำเป็นในการทำกิจกรรมหนึ่งๆ ให้สมบูรณ์ และอาจล้มเวลาเรียนเป็นคาบเดิมตามที่ประพฤติกฎปฏิบัติมา ทั้งนี้เพื่อให้นักเรียนได้มีเวลาเพียงพอที่จะสัมผัสโลกแห่งการเรียนรู้ด้วยตนเอง

2) สถานที่ ครูไม่จำเป็นต้องจำกัดอยู่เฉพาะห้องเรียนสี่เหลี่ยมใดๆ แต่ควรจะใช้สนามโรงเรียน หมู่บ้านรอบโรงเรียน หรือแม้แต่การสื่อสารออกไปสู่ที่อื่นๆ เพื่อสร้างโอกาสการเรียนรู้ให้กับตัวนักเรียน

3) สื่ออุปกรณ์การสอน ครูต้องผสมผสานเนื้อหาที่กำหนดไว้ในหลักสูตรให้เข้ากับความเข้าใจของตนเกี่ยวกับชุมชนชีวิตนักเรียน เทคโนโลยีที่ทำได้ สิ่งต่างๆ ที่มีอยู่ในชีวิตประจำวัน และสื่อการเรียนรู้เพื่อสร้างขึ้นมาเป็นเนื้อหาและกิจกรรมที่น่าสนใจ

4) ภูมิปัญญาท้องถิ่น ครูต้องใช้คนในหมู่บ้าน ครอบครัวของนักเรียนผู้สัมผัสกรณี จากส่วนราชการใกล้โรงเรียน ผู้นำทางศาสนาหรือศิลปินในท้องถิ่น โดยให้บุคคลเหล่านั้นได้มีโอกาสได้มาพูดคุย นำเสนอสิ่งที่แต่ละคนถนัด ให้นักเรียนได้รับความคิดของบุคคลเหล่านั้น (สำนักงานประสาน โครงการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์, 2540 : 93 – 94)

(6) ผู้เรียนมีโอกาสเห็นตนเองในแง่มุมที่แตกต่างจากเดิม

การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มุ่งเน้นให้นักเรียนเห็นตนเองในแง่มุมที่แตกต่างออกไป ผู้เรียนจะต้องมีความมั่นใจในตนเอง และควบคุมตัวเองได้มากขึ้น (สาลี รักสุทธี, 2544 : 14) อย่างไรก็ตาม เวกด์ เอฟ ฮอร์น (อ้างโดย ธนาทิพ ฉัตรภูติ, 2544 : 24) นักการศึกษาของอเมริกา กล่าวเตือนไว้ว่า สิ่งที่เด็กต้องการไม่ใช่ความมั่นใจในตัวเองสูง แต่เป็นความสามารถระดับสูงในการควบคุมตนเองได้

(7) การศึกษา

คือการพัฒนาประสบการณ์การเรียนรู้ของผู้เรียนหลายๆ ด้านพร้อมกันไป ทั้งด้านความคิด ด้านการปฏิบัติ และด้านอารมณ์ความรู้สึก (สาลี รักสุทธี, 2544 : 14) ศาสตราจารย์ นายแพทย์ประเวศ วะสี (2542 : 44 – 50) กล่าวไว้ว่า กระบวนการเรียนรู้จะต้องพัฒนามิติทางกาย สังคม จิต และปัญญาให้เข้มแข็ง ครบทุกด้าน โดยวิธีการเรียนรู้ที่ปรับมาจากวิธีที่พระพุทธเจ้าสอน คือ

(1) สุตมยปัญญา ปัญญาที่เกิดจากการฟัง

(2) จินตามยปัญญา ปัญญาที่เกิดจากการคิด

(3) ภาวนามยปัญญา ปัญญาที่เกิดจากการภาวนา

มาเป็น

(1) การศึกษาจากการสัมผัสความจริง ซึ่งจะให้ความรู้มีฐานอยู่ในความจริง ไม่ลอยตัว การศึกษาจากการสัมผัสความจริง มี 5 ประเภท คือ

(1.1) การศึกษาจากการสัมผัสจริงทางธรรมชาติ ได้แก่ สิ่งแวดล้อมรอบตัว ซึ่งความหลากหลายทางธรรมชาติ จะทำให้รู้รักษา และใช้ประโยชน์จากธรรมชาติ

(1.2) การศึกษาจากการสัมผัสความจริงทางสังคม วัฒนธรรม โดยเฉพาะจากชุมชน ทำให้รู้ความจริงทางสังคมและวัฒนธรรม

(1.3) การศึกษาจากการสัมผัสความจริง โดยการทำงานและกิจกรรม โดยเลือกสิ่งที่ชอบ อาจเป็นอาชีพหรือการเป็นอาสาสมัครเพื่อสังคม เป็นการนำเอาการศึกษากับเรื่องเศรษฐกิจและสังคมเข้ามาหากัน การศึกษาจะเข้ามามีส่วนแก้ไขปัญหาสังคมต่างๆ พร้อมกันไป

(1.4) การศึกษาจากการสัมผัสความจริงที่เป็นสุนทรียะ ทั้งที่เป็นความงามทางธรรมชาติและทางศิลปะ เพื่อความสุขและพัฒนาความละเอียดอ่อนทางจิตใจ รวมทั้งเกิดฉันทะในการเรียนรู้

(1.5) การศึกษาจากการสัมผัสความจริงทางข้อมูลข่าวสาร ซึ่งสมัยปัจจุบันและอนาคตเป็นสมัยที่ท่วมทับด้วยข้อมูลข่าวสาร ซึ่งมีทั้งจริงและไม่จริง คนสมัยปัจจุบันต้องฝึกให้มีความสามารถในการเลือกรับข้อมูลข่าวสารที่เป็นจริงและใช้ประโยชน์ได้

(2) การศึกษาจากการเกิด เป็นกระบวนการที่ต่อเนื่องจากการศึกษาจากการสัมผัสความจริง ประกอบด้วย

(2.1) ฝึกการสังเกต

(2.2) ฝึกการบันทึก

(2.3) ฝึกการนำเสนอในการประชุมกลุ่ม

(2.4) ฝึกการฟัง

(2.5) ฝึกการปุจฉา - วิสัชนาในกลุ่ม เพื่อให้เกิดความแตกฉานทางปัญญาและเกิดวิจาร์ญาณ รวมทั้งหัดให้มีความอดทนต่อความคิดเห็นที่แตกต่างกัน

(2.6) ฝึกการตั้งสมมติฐานและการตั้งคำถาม ซึ่งเป็นการกระตุ้นให้แสวงหาและสร้างความรู้

(2.7) ฝึกการแสวงหาคำตอบ ต่อคำถามที่ตั้งขึ้น โดยค้นจากตำรา จากคอมพิวเตอร์ หรือคำตอบบางอย่างมีอยู่ในการถ่ายทอดทางวัฒนธรรม

(2.8) การวิจัย ถ้าแสวงหาคำตอบแล้วไม่พบ ต้องสร้างความรู้ใหม่ขึ้นมาด้วยการวิจัย

(2.9) การเชื่อมโยงและการเข้าใจตัวเอง โดยความจริงแล้วสรรพสิ่งทั้งหลายย่อมเชื่อมโยง การเชื่อมโยงเป็นการเข้าถึงธรรม (ชาติ) เมื่อเชื่อมโยงแล้วก็ให้เข้าใจตัวเอง ว่าเราเป็นส่วนหนึ่งของธรรมชาติ ไม่ใช่ศูนย์กลางของจักรวาล และควรต้องมีความสัมพันธ์กับคนอื่นอย่างไรจึงจะถูกต้อง

(2.10) ฝึกการเขียนบทความทางวิชาการ เพราะการเขียนทำให้ต้องตรวจสอบความรู้อย่างเข้มข้น เนื่องจากข้อเขียนเป็นการบันทึกไว้เป็นหลักฐาน การเขียนบทความทางวิชาการจึงช่วยสร้างความเข้มแข็งทางสติปัญญา

(3) การศึกษาจากการเจริญสติ การเจริญสติช่วยให้การสัมผัสความจริงและการคิดตรงและคมชัดมากขึ้น เพราะทำให้จิตเป็นกลาง ทำให้เอาปัญญามาใช้ได้ทัน

2.2.3 รูปแบบการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

2.2.3.1 ความหมายของรูปแบบการสอน

ความหมายเกี่ยวกับรูปแบบการสอนนั้น มีนักการศึกษาได้ให้ความหมายไว้หลายท่าน เช่น

(1) กันเธอร์ และคณะ (อ้างโดย คณะอนุกรรมการปฏิรูปการเรียนรู้, 2544 : 2) ได้ให้ความหมายไว้ว่า รูปแบบการสอน หมายถึง วิธีดำเนินการที่ละชั้น ซึ่งเมื่อดำเนินตามขั้นตอนแล้ว จะทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามที่กำหนด

(2) เอ็กเคิน เคาซัค และฮาร์ดเตอร์ (อ้างโดย คณะอนุกรรมการปฏิรูปการเรียนรู้, 2544 : 2) กล่าวไว้ว่า รูปแบบการสอน หมายถึง รายละเอียดหรือคำชี้แจงยุทธวิธีการสอน เพื่อบรรลุเป้าหมายเฉพาะทางการศึกษา

(3) ไพโพ (อ้างโดย คณะอนุกรรมการปฏิรูปการเรียนรู้, 2544 : 2) กล่าวไว้ว่า รูปแบบการสอนเป็นชุดของขั้นตอนที่เป็นไปได้ของการเรียนการสอน จัดในรูปแบบของแผนภูมิได้

2.2.3.2 ตัวอย่างรูปแบบการจัดการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

การจัดการเรียนการสอน ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีหลายวิธีหรือหลายกิจกรรม ซึ่งการจัดการเรียนการสอนนั้น ควรคำนึงถึงประเด็นที่สำคัญดังต่อไปนี้

(1) สมรรถนะของมนุษย์มีศักยภาพในการเรียนรู้สูงสุด

สมรรถนะของมนุษย์ประกอบด้วยเซลล์สมองประมาณ หนึ่งแสนล้านเซลล์ โดยธรรมชาติสมองมีความพร้อมที่จะเรียนรู้ตั้งแต่แรกเกิด สามารถรู้ในบรรลุอะไรก็ได้ มนุษย์

สามารถเรียนรู้ได้ต้องอาศัยสมองและระบบประสาทสัมผัส ซึ่งเป็นพื้นฐานของการรับรู้ ซึ่งรับความรู้สึกจากอวัยวะรับความรู้สึก คือ ตา หู จมูก ลิ้น กาย ใจและกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ ผู้สอนจะต้องสนใจให้ผู้เรียนได้พัฒนาสัมผัสระหว่างสมอง จิตใจ มือ และสุขภาพองค์รวม

(2) ความหลากหลายของสติปัญญา

คนแต่ละคนมีความสามารถแตกต่างกัน และมีรูปแบบการพัฒนาเฉพาะของแต่ละคน ส่งผลต่อการพัฒนาเสริมสร้างความสามารถให้แตกต่างกันอย่างเห็นได้ชัด การจัดกระบวนการเรียนรู้ ควรจัดกิจกรรมที่หลากหลายเพื่อส่งเสริมศักยภาพ ความเก่ง/ความสามารถของผู้เรียนเป็นรายบุคคล

(3) การเรียนรู้เกิดจากประสบการณ์ตรง

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ได้ดำเนินการรวบรวมแนวคิดทางทฤษฎีการเรียนรู้และเสนอแนวทางการจัดกระบวนการเรียนรู้ดังนี้

3.1) จัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนให้สอดคล้องกับความแตกต่างระหว่างบุคคลให้ผู้เรียนได้พัฒนาเต็มความสามารถ ทั้งด้านความรู้ จิตใจ อารมณ์ และทักษะ ลดการถ่ายทอดเนื้อหาวิชาลง ผู้เรียนกับผู้สอนมีบทบาทร่วมกันใช้กระบวนการทางวิทยาศาสตร์ในการแสวงหาความรู้

3.2) กระตุ้นให้ผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพโดยการทดลองปฏิบัติด้วยตนเอง ครูทำหน้าที่เตรียมการจัดสิ่งเร้า ให้คำปรึกษา วางแนวกิจกรรม และประเมินผล (คณะอนุกรรมการปฏิรูปการเรียนรู้, 2544 : 37 – 38)

ตัวอย่างรูปแบบการเรียนการสอน โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

(1) เกมการศึกษา เกมการศึกษาถือเป็นส่วนประกอบสำคัญที่ช่วยในการเรียนการสอนมีชีวิตชีวา ผู้เรียนมีความสุขสนุกสนาน เรียนแล้วไม่เบื่อ เกมการศึกษาสามารถนำมาประยุกต์ สอนได้ทุกวิชาเพียงแต่ครูต้องเป็นนักแสวงหาคิดค้นเรื่องเกมอยู่เสมอ

(2) สถานการณ์จำลอง กิจกรรมนี้คล้ายๆ กับเกม แต่สถานการณ์จำลองจะเน้นที่การแสดง การตีบทบาท ตามสถานการณ์ที่กำหนดขึ้น

(3) กรณีตัวอย่าง กรณีตัวอย่างเป็นการยกเอาสถานการณ์ใดสถานการณ์หนึ่งมาให้นักเรียนช่วยกันศึกษาวิเคราะห์ อภิปรายและซักถามเพื่อสรุปสาระสำคัญและองค์ความรู้ร่วมกัน

(4) บทบาทสมมุติ หมายถึงการนำเนื้อหาสาระมาเขียนเป็นเรื่องราวมีการกำหนดตัวละครเช่นเดียวกับการเล่นสถานการณ์จำลอง มีการเล่นการแสดงไปตามบทบาทที่กำหนดไว้ในเรื่องแต่พึงตระหนักเสมอว่า ผู้เรียนต้องแสดงไปโดยอิสระและธรรมชาติ

(5) แก่สถานการณ์ เป็นกระบวนการเรียนที่มุ่งสอนให้ผู้เรียนรู้จักแก้ปัญหาเผชิญปัญหา รู้จักเลือกวิธีการแก้ปัญหา หาทางออกของปัญหาด้วยความสุขุมรอบคอบ

(6) โปรแกรมสำเร็จรูป การเรียนแบบนี้มุ่งเน้นให้ผู้เรียนกระทำกิจกรรมด้วยตนเอง เริ่มตั้งแต่การเตรียมการ การหาความรู้ตลอดจนการประเมินด้วยตนเอง ดำเนินกิจกรรมไปตามขั้นตอนทีละขั้นและรู้ข้อมูลย้อนกลับได้ทันที ผู้เรียนสามารถรู้พัฒนาการของตนเองได้ตามลำดับ

(7) ศูนย์การเรียน การศึกษาแบบนี้เป็นการศึกษาที่ให้ความสำคัญเป็นอิสระแก่ผู้เรียน ผู้เรียนจะสามารถเรียนศูนย์ใดก่อนหลังก็ได้ แต่ละศูนย์จะมีเนื้อหาสาระ การประเมินผลอันเป็นข้อมูลย้อนกลับแก่ผู้เรียนทันที ศูนย์การเรียนที่ที่จะต้องให้ผู้เรียนได้ลงสู่ภาคปฏิบัติมากที่สุด ครูเป็นเพียงผู้เสนอแนะหรือผู้ประสานเท่านั้น

(8) ชุดการสอน คือ กิจกรรมการเรียนรู้ที่ได้รับการออกแบบและจัดอย่างเป็นระบบ ประกอบด้วยจุดมุ่งหมาย เนื้อหาและวัสดุอุปกรณ์ โดยกิจกรรมต่างๆ ดังกล่าวได้รับการรวบรวมไว้เป็นระเบียบในกล่อง เพื่อเตรียมไว้ให้ผู้เรียนได้ศึกษาจากประสบการณ์ทั้งหมด

8.1) ชุดการสอนรายบุคคล ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ด้วยตนเอง ประกอบด้วยบทเรียนสำเร็จรูป แบบประเมินผลและวัสดุอุปกรณ์การเรียน

8.2) ชุดการสอนสำหรับการเรียนเป็นกลุ่มย่อย ซึ่งจะจัดประสบการณ์ต่างๆ ไว้ให้ผู้เรียนประกอบกิจกรรมเป็นกลุ่มตามคำสั่งที่ปรากฏอยู่ในบัตรคำ โดยจัดเป็นลักษณะศูนย์การเรียน

8.3) ชุดการสอนประกอบการบรรยายของครู เป็นกิจกรรมที่ได้รับการออกแบบอย่างมีระบบ โดยจัดไว้ในกล่องสำหรับช่วยครูผู้สอน เพื่อให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาประสบการณ์การเรียนรู้พร้อมๆ กันตามเวลาที่กำหนด

(9) คอมพิวเตอร์ช่วยสอน คอมพิวเตอร์ช่วยสอนเป็นเรื่องสมัยใหม่ที่สนับสนุนกิจกรรมการเรียนการสอนที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญได้เป็นอย่างดี เพราะผู้สอนสามารถนำเนื้อหาไปทำให้น่าสนใจให้ผู้เรียนได้ศึกษาปฏิบัติอย่างน่าสนใจ

บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนมีหลายลักษณะ เช่น

9.1) โปรแกรมการสอนเนื้อหาละเอียด (Tutorial Instruction)

ลักษณะกิจกรรมเป็นการเสนอเนื้อหา ผู้เรียนจะต้องติดตามเนื้อหา ตอบคำถาม ตัดสินใจ และรับคำตอบกลับจากโปรแกรมทันที

9.2) โปรแกรมแบบฝึกทักษะ (Drill and Practice)

เนื้อหาจะมีลักษณะฝึกทักษะผู้เรียนในเรื่องใดเรื่องหนึ่งโดยเฉพาะ เริ่มจากบทนำ เลือกคำถาม ตอบคำถามและคำตอบ รู้ผลคำตอบ ผู้เรียนจะย้อนกลับมาฝึกจนถึงเกณฑ์ในระดับที่พึงพอใจได้

9.3) โปรแกรมจำลองสถานการณ์ (Simulation)

เนื้อหามุ่งให้การฝึกทักษะและการเรียนรู้โดยไม่ต้องเสี่ยงภัย หรือเสียค่าใช้จ่ายมาก

9.4) โปรแกรมแบบเกมการศึกษา (Educational Game)

เนื้อหาจะเริ่มจากบทนำ เพื่อให้ผู้เรียนเข้าใจวิธีการและกฎเกณฑ์ แล้วจึงเสนอเหตุการณ์ให้ผู้เรียนได้เลือก เมื่อเลือกแล้วมีการแข่งขัน

(10) โครงการงาน โครงการงาน คือ กระบวนการแสวงหาความรู้ หรือค้นคว้าหาคำตอบในสิ่งที่ผู้เรียนอยากรู้หรือสงสัยด้วยวิธีการต่างๆ อย่างหลากหลาย

โครงการงานสามารถแบ่งออกเป็น 2 ลักษณะคือ

10.1) โครงการงานตามสาระการเรียนรู้ เป็นโครงการที่ผู้เรียนเลือกหัวข้อที่จะศึกษาจากหน่วยเนื้อหาที่เรียนในชั้นเรียนมากำหนดเป็นหัวข้อโครงการ โดยบูรณาการความรู้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่างๆ ไปค้นคว้าในสาระการเรียนรู้ที่สนใจจะเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง

10.2) โครงการงานตามความสนใจ เป็นโครงการที่ผู้เรียนสนใจจะศึกษาในเรื่องใดเรื่องหนึ่งเป็นพิเศษอาจเป็นเรื่องในชีวิตประจำวัน สภาพสังคมหรือประสบการณ์ที่ยังต้องการคำตอบข้อสรุป ซึ่งอาจอยู่นอกเหนือจากสาระการเรียนรู้ในบทเรียน แต่ใช้ประสบการณ์จากการเรียนรู้ไปแสวงหาคำตอบในเรื่องที่ผู้เรียนสนใจ

(11) การทดลอง การทดลองเป็นกระบวนการเรียนรู้ที่มุ่งให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติแสวงหาความรู้คำตอบของสถานการณ์ด้วยตนเอง ผู้เรียนจะเกิดความซาบซึ้งจากผลงานที่เกิดขึ้นด้วยตนเอง ครูสามารถนำกิจกรรมนี้ไปใช้สอนได้หลายวิชา โดยเฉพาะกระบวนการเรียนรู้ทางวิทยาศาสตร์ กลุ่มการงานพื้นฐานอาชีพ เป็นต้น

(12) การถามตอบ การถามเป็นกระบวนการสร้างสรรค์ทางความคิดประการหนึ่งที่ครูมุ่งจะฝึกให้ผู้เรียนรู้จักการตั้งคำถาม การกล้าแสดงความคิดเห็น การถ่ายทอดความสงสัยสู่คนอื่น การเรียนรู้แนวนี้จะทำให้ผู้เรียนรู้ว่ามีที่พึ่ง มีผู้คอยช่วยเหลือให้คำตอบได้

(13) การอภิปรายกลุ่มย่อย การสอนแบบอภิปรายเป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมทักษะการวิเคราะห์และการตีความของผู้เรียน เพื่อช่วยให้ผู้เรียนได้เห็นคุณค่าของการแสดงความคิดเห็นและตระหนักในคุณค่าของบทบาทกลุ่มที่มีผลต่อประสบการณ์การเรียนรู้ของตนและผู้อื่น

การอภิปรายมี 2 แบบ คือการอภิปรายแบบมีการชี้แนะซึ่งครูจะแนะนำกระบวนการทีละขั้นโดยใช้คำถามกระตุ้นความคิด และการอภิปรายแบบเปิด เป็นการอภิปรายที่ครูให้อิสระผู้เรียนในการแสดงความคิดเห็นโดยครูจะแทรกแซงเฉพาะเพื่อให้กำลังใจ กระตุ้นการมีส่วนร่วมของผู้เรียนและให้ข้อมูลที่จำเป็นเท่านั้น

(14) การแก้ปัญหา การแก้ปัญหาเป็นกระบวนการเรียนรู้ที่ผู้เรียนเป็นสำคัญ ประการหนึ่งและเน้นทักษะกระบวนการกลุ่ม สมาชิกกลุ่มจะค้นหาคำตอบอย่างเป็นระบบด้วยวิธีการทางวิทยาศาสตร์ ผู้เรียนจะตั้งปัญหาขึ้นเอง ระดมสมองเพื่อหาสาเหตุของปัญหา รวบรวมคิดเพื่อหาทางแก้ปัญหา แสวงหาทางเลือกที่หลากหลายพร้อมด้วยเหตุผลที่สนับสนุนหรือคัดค้าน แล้วเลือกทางเลือกที่ดีที่สุด และตัดสินใจว่าจะนำไปใช้เมื่อไร อย่างไรเป็นต้น

(15) สืบสวนสอบสวน เป็นกระบวนการใช้คำถามที่มีความหมาย เพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนสืบสวนหรือค้นหาคำตอบในประเด็นที่กำหนด เน้นการให้ผู้เรียนรับผิดชอบการเรียนรู้ของตนเอง ผู้เรียนได้แสดงบทบาทในการแสวงหาความรู้อย่างแท้จริง บทบาทของครูคือผู้ให้ความกระจ่างและอำนวยความสะดวกซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนสืบสวนข้อมูลและจัดระบบความหมายของข้อมูลของตนเอง

(16) กลุ่มสืบค้นความรู้ การเรียนแบบนี้มุ่งกระตุ้นให้ผู้เรียนสืบค้นหรือค้นหาคำตอบในประเด็นที่กำหนด เน้นการให้ผู้เรียนรับผิดชอบการเรียนรู้ของตนเอง นักเรียนเป็นผู้ลงมือกระทำและแสวงหาคำตอบอย่างกระหายใคร่รู้ ครูมีหน้าที่อำนวยความสะดวกให้กระบวนการเป็นไปอย่างราบรื่น การกำหนดประเด็นจะต้องให้สอดคล้องกับหลักสูตร ความต้องการและพัฒนาการของผู้เรียน

(17) กลุ่มสัมพันธ์ การเรียนด้วยวิธีนี้เป็นกระบวนการที่เอื้อต่อการอยู่ร่วมกันของสังคม เพราะช่วยให้ผู้เรียนได้แลกเปลี่ยนและแบ่งปันประสบการณ์ซึ่งกันและกัน ได้สะท้อนความคิด อภิปราย ชักถาม และสรุปความคิดรวบยอดตลอดจนได้ทดลองหรือประยุกต์แนวคิดเข้าด้วยกัน ทักษะกลุ่มสัมพันธ์จะช่วยทำให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมสูงสุดและทำให้บรรลุผลงานสูงสุดด้วย

(18) การเรียนรู้แบบร่วมมือ เป็นการเรียนรู้ที่ผู้กระทำได้มีส่วนร่วมในกระบวนการอย่างจริงจัง การรู้ลักษณะนี้มียุทธวิธีประกอบ 4 ประการคือ

18.1) ประสพการณ์ ครูควรกระตุ้นให้ผู้เรียนนำประสบการณ์เดิมของตนมาแลกเปลี่ยนกับเพื่อน เป็นการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ซึ่งกันและกัน

18.2) การสะท้อนความคิดและอภิปราย ให้ผู้เรียนได้นำประสบการณ์มาแสดงความคิดเห็นความรู้สึกร่วมกับสมาชิกในกลุ่ม

18.3) ความเข้าใจและเกิดความคิดรวบยอด เป็นการสร้างความเข้าใจและนำไปสู่การเกิดมวลความรู้ อาจเกิดขึ้น โดยผู้เรียนเป็นฝ่ายริเริ่มและครูช่วยเติมเต็มให้สมบูรณ์

18.4) การทดลองหรือประยุกต์แนวคิด เป็นขั้นตอนที่ให้ผู้เรียนนำเอาการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นใหม่ไปประยุกต์ใช้ในลักษณะหรือสถานการณ์ต่างๆ จนเกิดเป็นแนวทางของผู้เรียนเอง

(19) ความคิดรวบยอด เป็นการฝึกให้ผู้เรียนจัดกลุ่มความคิดรวบยอดของตน เพื่อให้เห็นภาพรวมของความคิดเห็นความสำคัญของความคิดรวบยอดเป็นภาพรวมของมวลความรู้

(20) ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองเป็นการเรียนรู้ที่ผู้เรียนเป็นสำคัญอย่างแท้จริงเพราะเป็นการเปิดโอกาสให้ผู้เรียน ได้แสวงหาความรู้ตามอัธยาศัยโดยการศึกษจากแหล่งความรู้ต่างๆ ตามต้องการซึ่งครูเป็นเพียงผู้อำนวยความสะดวกเท่านั้น

(21) อริยสัจ 4 เป็นการศึกษาดูตามแนวพุทธที่ผู้เรียนเป็นสำคัญ พระพุทธองค์ทรงสอนว่าบุคคลจะค้นพบอริยสัจ 4 ได้ จะต้องลงมือกระทำ ปฏิบัติด้วยตนเอง กล่าวคือ คนจะไม่รู้ทุกข์ถ้าไม่อยู่กับทุกข์ จะไม่รู้สาเหตุของทุกข์ถ้าไม่อยู่กับทุกข์ จะไม่รู้วิธีแก้ทุกข์ถ้าไม่อยู่กับทุกข์ และจะไม่รู้วิธีดับทุกข์ ความสุขอันเกิดจากการดับทุกข์ถ้าไม่อยู่กับทุกข์ จึงสรุปว่าแนวทางของอริยสัจ 4 เป็นการกระบวนกรเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนปฏิบัติจริงหรือฝึกผู้เรียนเป็นสำคัญนั่นเอง

(22) ทักษะศึกษานอกสถานที่ เป็นการเรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง ด้วยลักษณะประจักษ์แจ้งและเห็นจริง สัมผัสและต้องกับสภาวะจริงที่เป็นรูปธรรมชัดเจน การเรียนรู้จะติดแน่นยาวนานเพราะเป็นการเรียนรู้ที่เป็นรูปธรรมชัดเจน

(23) การเรียนรู้จากห้องสมุด เป็นการเรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองมุ่งจะให้ผู้เรียนมีนิสัยใฝ่รู้ เสริมสร้างนิสัยรักการอ่าน การศึกษาค้นคว้าอันจะเป็นเครื่องมือในการเรียนรู้ต่อไป

(24) พัฒนากระบวนการคิด เป็นการสอนที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนหัดคิด โดยครูอาจตั้งคำถามให้ผู้เรียนคิด การตั้งคำถามของครูถือว่าสำคัญมากครูต้องมีศิลปะในการตั้งคำถาม ต้องพยายามตั้งคำถามอย่างสร้างสรรค์เพื่อผู้เรียนจะได้หาคำตอบอย่างสร้างสรรค์เช่นกัน

(25) ปทัสฐานของกลุ่ม เป็นการเรียนรู้แบบกลุ่มที่เน้นการจัดสภาพแวดล้อมทางการเรียนให้แก่ผู้เรียนได้เรียนรู้ร่วมกันเป็นกลุ่มต่างๆ แต่ละกลุ่มอาจมากน้อยตามสาระของเนื้อหา ผู้เรียนในกลุ่มมีส่วนร่วมในการแสวงหาความรู้ไปพร้อมๆ กัน บทบาทของครูมีหน้าที่อำนวยความสะดวกให้กิจกรรมของกลุ่มเป็นไปอย่างสะดวกเท่านั้น

(26) งานวิเคราะห์ภาคสนาม คือการให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติกิจกรรมด้วยตนเอง กิจกรรมนี้จะเกิดขึ้นเมื่อการให้ความรู้ภาคทฤษฎีหรือความรู้ผ่านไปแล้ว การทำงานด้านการ

เกษตรที่ผู้เรียนลงมือเพาะปลูกทำนาทำสวนด้วยตนเอง การเรียนลักษณะนี้จะทำให้ผู้เรียนมีความรู้ อย่างมีความหมายและยั่งยืน

(27) ศิลปสร้างสรรค์ เป็นการสร้างสรรค์งานทางศิลปะอย่างอิสระ เป็นตัวของ ตัวเอง งานชนิดนี้ถือว่ายึดผู้เรียนเป็นสำคัญวิธีหนึ่ง เพราะผู้เรียนสามารถสร้างงานได้ตามความ ต้องการของตนเอง มีอิสระทางความคิด โดยเฉพาะงานเขียนเชิงสร้างสรรค์ ผู้เรียนสามารถพัฒนา ความสามารถของตนเองได้อย่างไม่จำกัด

(28) การนำเสนอ โดยวิธีโอ เป็นการเรียนรู้ด้วยตนเองวิธีหนึ่งที่มุ่งให้ผู้เรียน ศึกษา เรียนรู้ สรุปความคิด หาแนวคิด ความคิดรวบยอดด้วยตนเอง โดยมีครูและผู้เรียนเป็นผู้ร่วม นำเสนอบทเรียน

(29) พิเคราะห์แหล่งข้อมูล เป็นการฝึกให้ผู้เรียนคิด เลือก ตัดสินใจแหล่งความรู้ ด้วยตัวเอง

(30) การสอนแบบให้เรียนโดยอิสระ เป็นการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีอิสระใน การกำหนดเรื่องที่จะเรียนรู้ และแสวงหาคำตอบด้วยตนเอง ครูเป็นเพียงผู้ให้คำปรึกษาเท่านั้น (สาลี รักสุทธี, 2544 : 19 – 26)

2.2.4 ตัวบ่งชี้การเรียนรู้ที่ยึดผู้เรียนสำคัญที่สุด

ตัวบ่งชี้การเรียนรู้ของผู้เรียน

- (1) ผู้เรียนมีประสบการณ์ตรงสัมพันธ์กับธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
- (2) ผู้เรียนฝึกปฏิบัติจนค้นพบความถนัดและวิธีการของตนเอง
- (3) ผู้เรียนทำกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้จากกลุ่ม
- (4) ผู้เรียนฝึกคิดอย่างหลากหลายและสร้างสรรค์จินตนาการ ตลอดจนได้แสดงออก

อย่างชัดเจนและมีเหตุผล

(5) ผู้เรียนได้รับการเสริมแรงให้ค้นหาคำตอบแก้ปัญหาทั้งด้วยตนเองและร่วมด้วย ช่วยกัน

(6) ผู้เรียนได้ฝึกค้น รวบรวมข้อมูลและสร้างสรรค์ความรู้ด้วยตนเองและร่วมด้วย ช่วยกัน

(7) ผู้เรียนเลือกทำกิจกรรมตามความสามารถ ความถนัด และความสนใจของตนเอง อย่างมีความสุข

(8) ผู้เรียนฝึกตนเองให้มีวินัยและรับผิดชอบในการทำงาน

(9) ผู้เรียนฝึกประเมิน ปรับปรุงตนเองและยอมรับผู้อื่น ตลอดจนสนใจใฝ่หาความรู้ อย่างต่อเนื่อง

ตัวบ่งชี้การสอนของครู

(1) ครูเตรียมการสอนทั้งเนื้อหาและวิธีการ

(2) ครูจัดสิ่งแวดล้อมและบรรยากาศที่ปลุกเร้าหัวใจและเสริมแรงให้ผู้เรียนเกิดการ
เรียนรู้

(3) ครูเอาใจใส่ผู้เรียนเป็นรายบุคคล และแสดงความเมตตาต่อผู้เรียนอย่างทั่วถึง

(4) ครูจัดกิจกรรมและสถานการณ์เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนได้แสดงออกและคิดอย่าง
สร้างสรรค์

(5) ครูส่งเสริมให้ผู้เรียนฝึกคิด ฝึกทำ และฝึกปรับปรุงตนเอง

(6) ครูส่งเสริมกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้จากกลุ่ม พร้อมทั้งสังเกตส่วนดีและปรับ
ปรุงส่วนด้อยของผู้เรียน

(7) ครูใช้สื่อการสอนเพื่อฝึกการคิด การแก้ปัญหา และการค้นพบความรู้

(8) ครูใช้แหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายและเชื่อมโยงประสบการณ์กับชีวิตจริง

(9) ครูฝึกฝนกิจกรรมรายชาตและวินัยตามวิถีวัฒนธรรมไทย

(10) ครูสังเกตและประเมินพัฒนาการของผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง

(คณะอนุกรรมการปฏิรูปการเรียนรู้, 2544 : 51 – 55)

2.2.5 การวัดและประเมินผลที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

ตัวชี้วัดสำคัญประการหนึ่งของการจัดการเรียนการสอนว่าเป็นไปตามจุดประสงค์ที่ตั้งไว้หรือไม่ก็คือ “การวัดและประเมินผล” การวัดและประเมินผลแบบเดิมกำลังได้รับการวิพากษ์วิจารณ์อย่างมากว่า เป็นวิธีการวัดที่ไม่ทันสมัย ไม่ครอบคลุมจริง ไม่ได้ความจริงจากสภาพจริง เพราะส่วนใหญ่เป็นการวัดความรู้ ความจำ แบบทดสอบส่วนใหญ่ก็เป็นแบบปรนัยเลือกตอบหรือไม่ก็จับคู่เติมคำในช่องว่าง

ส่วนการวัดและประเมินผลที่กำลังได้รับความสนใจ คือ การวัดและประเมินผลตามสภาพจริง (สำลี รักสุทธี, 2544 : 113)

2.2.5.1 ความหมายของการวัดและประเมินผลตามสภาพจริง

การประเมินตามสภาพจริง คือ การประเมินความคิด พฤติกรรม และการปฏิบัติกิจกรรมการเรียนการสอนที่ครูและนักเรียนร่วมกันกำหนด ซึ่งมีความสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้โดยการสังเกต สัมภาษณ์ การประเมินการปฏิบัติงาน การติดต่อสื่อสาร โดยตรงกับผู้เรียน และการประเมินจากผลงาน ฯลฯ (หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา, 2544 : 13)

ตารางที่ 1 เปรียบเทียบการวัดผลประเมินผลระบบเดิมกับระบบใหม่

ระบบเดิม	ระบบใหม่
1. เน้นการให้คะแนน การตกและการซ้ำชั้น	1. เน้นการดูความก้าวหน้า พัฒนาการ ความต่อเนื่องในการประเมิน
2. เน้นการประเมินความสามารถในการท่องจำ	2. เน้นการประเมินการพัฒนาทางสติปัญญา สังคม อารมณ์และสมรรถภาพทางกาย
3. คาดหวังให้นักเรียนทุกคนพัฒนาตามขั้น ตอนและระยะเวลาที่กำหนด	3. ยอมรับในความแตกต่างทั้งรูปแบบการเรียนรู้และระยะเวลาที่ใช้ในการเรียนรู้ที่ไม่เท่ากัน
4. ใช้ผลการทดสอบเป็นตัวชี้วัดความสามารถที่สำคัญ	4. ใช้ตัวชี้วัดความสามารถที่หลากหลาย
5. เปรียบเทียบความสามารถของนักเรียนกับมาตรฐานระดับชาติ	5. เปรียบเทียบความสามารถของนักเรียนกับผลงานของนักเรียนเอง
6. ประเมินผลปีละ 1 – 2 ครั้ง	6. ประเมินผลสม่ำเสมอต่อเนื่องตลอดปี
7. ใช้ผลการประเมินเพื่อกล่าวโทษหรือลงโทษนักเรียนหรือครู	7. นำผลการประเมินมาช่วยปรับปรุงการเรียนรู้ของผู้เรียนและการสอนของครู
8. ไม่สนับสนุนให้นักเรียนมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์และการทดลองแนวคิด/แนวทางใหม่ๆ	8. สนับสนุนความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และการทดลองแนวคิด/แนวทางใหม่
9. เน้นการประเมินความรู้ที่นักเรียนมีอยู่แล้ว	9. เน้นประเมินสิ่งที่นักเรียนทำได้
10. มีคำตอบที่ถูกต้องเพียงคำตอบเดียว	10. มีคำตอบและทางเลือกที่หลากหลาย
11. รายงานผลการประเมิน ในเชิงเปรียบเทียบ และแข่งขันกับผู้อื่น	11. รายงานผลการประเมิน โดยบอกถึงความก้าวหน้าเป็นรายบุคคล
12. ครูเป็นผู้ตัดสินความถูกต้องเพียงผู้เดียว	12. นักเรียนมีส่วนร่วมในการนำเสนอและออกความคิดเห็น

(หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา, 2544 : 3)

2.2.5.2 ลักษณะที่สำคัญของการประเมินตามสภาพจริง

วัฒนาพร ระงับทุกข์ (อ้างโดย สำลี รักสุทธี, 2544 : 144) ได้สรุปลักษณะการประเมินตามสภาพจริงไว้ดังนี้

- (1) เป็นการประเมินที่กระทำไปพร้อมๆ กับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและการเรียนรู้ของผู้เรียน ซึ่งสามารถทำได้ตลอดเวลากับทุกสถานการณ์ ทั้งที่โรงเรียน บ้าน และชุมชน
- (2) เป็นการประเมินที่เน้นพฤติกรรม การแสดงออกของผู้เรียนที่แสดงออกมาจริงๆ
- (3) เน้นการพัฒนาผู้เรียนอย่างเด่นชัด และให้ความสำคัญกับการพัฒนาจุดเด่นของผู้เรียน
- (4) เน้นการประเมินตนเองของผู้เรียน
- (5) ตั้งอยู่บนพื้นฐานของสถานการณ์ที่เป็นชีวิตจริง
- (6) ใช้ข้อมูลที่หลากหลาย มีการเก็บข้อมูลระหว่างการปฏิบัติในทุกด้าน ทั้งที่โรงเรียน บ้านและชุมชนอย่างต่อเนื่อง
- (7) เน้นคุณภาพของผลงานที่ผู้เรียนสร้างขึ้น ซึ่งเป็นผลจากการบูรณาการความรู้ ความสามารถหลายๆ ด้านของผู้เรียน
- (8) เน้นการวัดความสามารถในการคิดระดับสูง (ทักษะการคิดที่ซับซ้อน) เช่น การวิเคราะห์ การสังเคราะห์
- (9) ส่งเสริมการปฏิสัมพันธ์เชิงบวก มีการชื่นชม ส่งเสริม และอำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ของผู้เรียน และผู้เรียนได้เรียนอย่างมีความสุข
- (10) เน้นการมีส่วนร่วมระหว่างผู้เรียน ครู ผู้ปกครอง

2.2.5.3 วิธีการประเมินตามสภาพที่แท้จริง

การประเมินตามสภาพที่แท้จริง จะมีวิธีการประเมินดังต่อไปนี้

- (1) การสังเกต (Observation) เป็นวิธีการวัดและเก็บข้อมูลตามสภาพจริงได้ดี เพราะสามารถทำได้ตลอดเวลาทุกสถานที่ การสังเกตทำได้ทั้งโดยตั้งใจและไม่ตั้งใจ สังเกตโดยตั้งใจคือมีแบบกำหนดรายการไว้ล่วงหน้าเพื่อบันทึกพฤติกรรมต่างๆ ที่พบเห็น ซึ่งอาจเป็นกระดาด แผ่นเล็กจดไว้แล้วมาลงรายละเอียดภายหลัง
- (2) การสัมภาษณ์ เป็นอีกวิธีหนึ่งที่ใช้เก็บข้อมูลพฤติกรรมด้านต่างๆ ได้ดี เช่น ความคิด (สติปัญญา) ความรู้สึก กระบวนการขั้นตอนในการทำงาน วิธีแก้ปัญหา ฯลฯ อาจใช้ประกอบสังเกตเพื่อให้ได้ข้อมูลที่มั่นใจยิ่งขึ้น

(3) การตรวจงาน เป็นการวัดและประเมินผลที่เน้นการนำผลประเมินไปใช้ทันทีใน 2 ลักษณะ คือ

ก. เพื่อการช่วยเหลือนักเรียนครูสามารถนำผลการประเมินไปเป็นข้อมูลในการช่วยเหลือนักเรียน ได้ถูกต้อง

ข. เพื่อการปรับปรุงการสอนของครู ครูจะได้อำนาจตนเองปรับปรุงแก้ไขอย่างไร การตรวจผลงานมีหลายอย่าง เช่น ตรวจแบบฝึกหัด ผลงานภาคปฏิบัติโครงการ ภาระงาน การปฏิบัติงานภาคสนามและการทำงานอื่นๆ ที่เน้นการใช้ความคิดขั้นสูงในการวางแผนจัดการ ดำเนินการและแก้ปัญหา สิ่งที่ควรประเมินควบคู่ไปด้วยเสมอคือ ลักษณะนิสัยและคุณลักษณะที่ดีในการทำงาน

(4) การรายงานตนเอง เป็นการให้นักเรียนเขียนบรรยายหรือตอบคำถามสั้นๆ หรือตอบแบบสอบถามที่ครูสร้างขึ้น เพื่อสะท้อนถึงการเรียนรู้ของนักเรียน ทั้งความรู้ความเข้าใจวิธีคิด วิธีทำงาน ความพอใจในผลงาน ความต้องการพัฒนาตนเองให้ดีขึ้น

(5) การใช้บันทึกจากผู้ที่เกี่ยวข้อง เป็นการรวบรวมข้อมูลความคิดเห็นที่เกี่ยวข้องกับตัวนักเรียน ผลงานนักเรียน โดยเฉพาะความก้าวหน้าในการเรียนรู้ของนักเรียนจากแหล่งต่างๆ เช่น

จากเพื่อนครู โดยประชุมแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับการเรียนรู้ของนักเรียน

จากเพื่อนนักเรียน โดยชั่วโมงสนทนาวิพากษ์วิจารณ์ผลงาน (นักเรียนควรได้รับการแนะนำมาก่อน เกี่ยวกับหลักการ วิธีวิจารณ์เพื่อสร้างสรรค์

จากผู้ปกครอง โดยจดหมาย สารสัมพันธ์ที่ครูหรือโรงเรียนกับผู้ปกครองมีถึงกันตลอดเวลา โดยการประชุมผู้ปกครองที่โรงเรียนจัดขึ้น หรือการตอบแบบสอบถามสั้นๆ

(6) การใช้ข้อสอบแบบเน้นการปฏิบัติจริง หากเป็นข้อทดสอบควรเป็นแบบทดสอบในการปฏิบัติจริง ซึ่งมีลักษณะดังนี้

1. ปัญหาต้องมีความหมายต่อผู้เรียนและมีความสำคัญเพียงพอที่จะแสดงถึงภูมิรู้ของนักเรียนในระดับชั้นนั้นๆ

2. เป็นปัญหาที่เลียนแบบสภาพจริง ในชีวิตของนักเรียน

3. แบบสอบถามต้องครอบคลุมทั้งความสามารถและเนื้อหาตามหลัก

สูตร

4. นักเรียนต้องใช้ความรู้ความสามารถ ความคิดหลายๆ ด้านมาผสมผสานและแสดงวิธีคิดได้เป็นขั้นตอนที่ชัดเจน

5. ควรมีคำตอบ ถูกได้หลายคำตอบ และวิธีหาคำตอบได้หลายวิธี

6. มีเกณฑ์การให้คะแนนตามความสมบูรณ์ของคำตอบอย่างชัดเจน

(7) การประเมินโดยเพิ่มพัฒนางาน เพิ่มพัฒนางานหมายถึงสิ่งที่ใช้สะสมงานของนักเรียนอย่างมีจุดประสงค์ อาจเป็นแฟ้ม กล่อง อัลบั้ม แผ่นดิสก์ ฯลฯ ที่แสดงให้เห็นถึงความพยายามความก้าวหน้าและผลสัมฤทธิ์ในเรื่องนั้นๆ หรือหลายๆ เรื่อง การสะสมนั้นนักเรียนมีส่วนร่วมในการเลือกเนื้อหาเกณฑ์การเลือก เกณฑ์การตัดสินความสามารถ/คุณสมบัติ หลักฐานการสะท้อนตนเอง (สำลี รักสุทธี, 2544 : 115 – 119)

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการวิจัย

3.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ ครูระดับประถมศึกษา โรงเรียนวัดนิมมานรดี ปีการศึกษา 2545 จำนวน 95 คน

3.2 การคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง

ในการทำวิจัยครั้งนี้ไม่มีการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง โดยศึกษาจากประชากรทั้งหมด

3.3 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

3.3.1 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือแบบสอบถามความคิดเห็นของครูระดับประถมศึกษา โรงเรียนวัดนิมมานรดี ต่อการจัดการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

3.3.2 วิธีดำเนินการสร้างแบบสอบถามและลักษณะของแบบสอบถาม

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างแบบสอบถามโดยมีขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษาและวิเคราะห์วัตถุประสงค์การวิจัย
2. กำหนดขอบเขตของคำถามและแบ่งออกเป็นหมวดหมู่
3. จัดร่างแบบสอบถาม
4. เสนอแบบสอบถามฉบับร่างต่ออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อตรวจสอบความเหมาะสม

และนำมาปรับปรุงแก้ไข

ลักษณะของแบบสอบถาม มี 3 ตอน

ตอนที่ 1 เกี่ยวกับสถานภาพโดยทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม แบบตัวเลือก

ตอนที่ 2 เกี่ยวกับความคิดเห็นของครูระดับประถมศึกษา โรงเรียนวัดนิมมานรดี

ต่อการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ด้านกระบวนการเรียนการสอนและความเป็นไปได้ในการนำไปปฏิบัติ ผลจากการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ปัญหาหรืออุปสรรคที่มีผลต่อการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะอื่นๆ

3.3.3 วิธีการดำเนินการส่งแบบสอบถาม ผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามไปยังประชากร คือ ครูระดับประถมศึกษา โรงเรียนวัดนิมมานรดี ปีการศึกษา 2545 จำนวน 95 ชุด โดยดำเนินการดังนี้

1. ติดต่อขอหนังสือราชการจากคณะกรรมการคุรุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูล
2. ผู้วิจัยเดินทางนำแบบสอบถามส่งฝ่ายวิชาการ โรงเรียน เพื่อขอความร่วมมือในการแจกแบบสอบถาม และไปปรับคืนด้วยตัวเอง ได้รับแบบสอบถามคืน 78 ชุด คิดเป็นร้อยละ 82.10

3.3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อรวบรวมข้อมูลได้แล้ว นำข้อมูลในตอนที่ 1 และ 2 มาวิเคราะห์ทางสถิติด้วยค่าร้อยละ โดยมีสูตรดังนี้ (ประคอง กรรมสูตร, 2528 : 69)

$$\text{สูตรร้อยละ} = \frac{X}{N} \times 100$$

กำหนดให้

$$X = \text{จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามในแต่ละข้อ}$$

$$N = \text{จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด}$$

บทที่ 4

ผลการวิจัยและวิจารณ์ผล

ในการศึกษาความคิดเห็นของครูระดับประถมศึกษา โรงเรียนวัดนิมมานรดี ต่อการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ผลการศึกษามี 3 ตอน ดังนี้ คือ

1. ตอนที่ 1 สภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม
2. ตอนที่ 2 ความคิดเห็นต่อการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
3. ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะอื่นๆ

4.1 ผลการวิจัย

ตอนที่ 1 สภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตารางที่ 2 สภาพทั่วไปของครูระดับประถมศึกษาโรงเรียนวัดนิมมานรดี

รายการ	จำนวนคน (N = 78)	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	14	17.95
หญิง	63	80.77
ไม่ระบุ	1	1.28
อายุ		
20-29 ปี	13	16.67
30-39 ปี	8	10.26
40-49 ปี	24	30.76
50-59 ปี	27	34.62
ไม่ระบุ	6	7.69
น้อยที่สุด 21 ปี มากที่สุด 59 ปี อายุเฉลี่ย 43.68 ปี		

ตารางที่ 2 (ต่อ)

รายการ	จำนวนคน (N = 78)	ร้อยละ
สถานภาพ		
โสด	30	38.47
สมรส	44	56.41
อื่นๆ	4	5.12
นับถือศาสนา		
พุทธ	78	100
อื่นๆ	-	-
อายุราชการ		
ไม่ถึง 1 ปี	2	2.56
1-10 ปี	16	20.51
11-20 ปี	8	10.26
21-30 ปี	34	43.59
31-40 ปี	13	16.67
41-50 ปี	1	1.28
ไม่ระบุ	4	5.13
อายุราชการน้อยที่สุด 2 เดือน มากที่สุด 41 ปี เฉลี่ย 19.68 ปี		
ประสบการณ์การสอนในสถานศึกษา		
ไม่ถึง 1 ปี	1	1.28
1-10 ปี	17	21.79
11-20 ปี	8	10.26
21-30 ปี	34	43.59
31-40 ปี	13	16.67
41-50 ปี	1	1.28
ไม่ระบุ	4	5.13
ประสบการณ์การสอนน้อยที่สุด 3 เดือน มากที่สุด 41 ปี เฉลี่ย 20.00 ปี		

ตารางที่ 2 (ต่อ)

รายการ	จำนวนคน (N = 78)	ร้อยละ
การนำวิธีการจัดการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญมาใช้		
ใช่	74	94.87
ไม่ใช่	-	-
ไม่ระบุ	4	5.13

จากตาราง 1 แสดงสภาพทั่วไปของครูระดับประถมศึกษาโรงเรียนวัดนิมมานรดี พบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง (ร้อยละ 80.77) ผู้ตอบแบบสอบถามมีอายุเฉลี่ย 43.68 ปี อายุน้อยที่สุด 21 ปี มากที่สุด 59 ปี อายุอยู่ระหว่าง 50-59 ปี มีจำนวนมากที่สุด (ร้อยละ 34.62) รองลงมาอยู่ระหว่าง 40-49 ปี (ร้อยละ 30.76) สถานภาพโสด ร้อยละ 38.47 สมรส ร้อยละ 56.41 ทั้งหมดนับถือศาสนาพุทธ อายุราชการเฉลี่ย 19.68 ปี น้อยที่สุด 2 เดือน มากที่สุด 41 ปี อายุราชการระหว่าง 21-30 ปี มีจำนวนมากที่สุด (ร้อยละ 43.59) ประสบการณ์การสอนเฉลี่ย 20 .00 ปี น้อยที่สุด 3 เดือน มากที่สุด 41 ปี ประสบการณ์การสอนระหว่าง 21-30 ปี มีจำนวนมากที่สุด (ร้อยละ 43.59) ส่วนใหญ่สอนมากกว่า 1 วิชา (ร้อยละ 61.54) เกือบทั้งหมดจบการศึกษาระดับปริญญาตรี (ร้อยละ 97.44) และเคยเข้ารับการอบรมหรือร่วมสัมมนาเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (ร้อยละ 92.31) มีความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญปานกลาง ร้อยละ 51.28 เข้าใจมาก ร้อยละ 39.74 เข้าใจน้อย ร้อยละ 3.85 และเกือบทั้งหมดนำวิธีการจัดการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญมาใช้ (ร้อยละ 94.87)

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นต่อการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

ตารางที่ 3 ความคิดเห็นต่อการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญด้านกระบวนการเรียน

การสอนของครูระดับประถมศึกษาโรงเรียนวัดนิมมานรดี

รายการ	ความคิดเห็น (ค่าร้อยละ)			
	เห็นด้วย มาก	เห็นด้วย ปานกลาง	เห็นด้วย น้อย	ไม่ระบุ
1. ผู้สอนควรจัดการเรียนการสอนโดยเชื่อมโยง สาระการเรียนรู้ต่างๆ กับหัวเรื่องที่สอดคล้อง กับชีวิตจริงหรือกับวิชาอื่นๆ (การบูรณาการ แบบผู้สอนคนเดียว)	52.56	37.18	5.13	5.13
2. ผู้สอนแต่ละวิชาสามารถสอนโดยใช้หัวข้อเดียว กัน แต่ต่างคนต่างสอนและจัดกิจกรรมในวิชา ของตนโดยให้อยู่ในกรอบเรื่องที่ตกลงกันได้ (การบูรณาการแบบคู่ขนาน)	50.00	39.74	6.41	3.85
3. ผู้สอนแต่ละวิชาสามารถจัดการเรียนการสอน ร่วมกันในเรื่องเดียวกัน แต่ต่างคนต่างสอน โดย ให้นักเรียนนำความรู้ทักษะ จากวิชาต่างๆ มาใช้ (การบูรณาการแบบสหวิทยาการ)	50.00	38.46	7.69	3.85
4. ผู้สอนสามารถจัดการเรียนการสอนเป็นทีมด้วย การนำเอาจำนวนชั่วโมงวิชาต่างๆ ที่ผู้สอนเคย แยกกันมารวมเป็นเรื่องเดียวกัน มีเป้าหมายเดียว กัน (การบูรณาการแบบสอนเป็นทีม)	33.33	32.05	28.21	6.41
5. ผู้สอนสามารถจัดให้ผู้เรียนนำความรู้ต่างๆ ที่ได้ เรียนมา จัดทำเป็นโครงงานตามความสนใจของ แต่ละคน โดยผู้สอนทำหน้าที่ให้คำปรึกษา (การ บูรณาการแบบโครงการ)	52.51	42.31	5.13	-

ตารางที่ 3 (ต่อ)

รายการ	ความคิดเห็น (ค่าร้อยละ)			
	เห็นด้วย มาก	เห็นด้วย ปานกลาง	เห็นด้วย น้อย	ไม่ระบุ
6. ผู้สอนควรให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการวางแผนหลักสูตร	20.51	32.05	35.90	11.54
7. ควรให้นักเรียนฝึกปฏิบัติจนค้นพบความสามารถของตนเอง	57.69	35.90	3.85	2.56
8. ควรใช้การสอนแบบเสริมแรงหรือให้รางวัลมากกว่าการลงโทษ	43.57	50.00	5.13	1.30
9. ควรมุ่งเน้นให้มีการทำงานเป็นกลุ่ม	55.13	41.02	3.85	-
10. ในการสอนไม่ควรยึดติดกับห้องเรียน ควรให้ผู้เรียนได้แสวงหาความรู้จากแหล่งความรู้ที่หลากหลาย	76.92	17.94	3.85	1.29
11. ควรมุ่งเน้นความรู้ทางวิชาการ ทักษะ และจิตพิสัยครบทั้ง 3 ด้าน	82.05	14.10	-	3.85
12. ควรให้ผู้เรียนเลือกทำกิจกรรมตามความถนัดและความสนใจของตนเอง	69.24	25.64	2.56	2.56
13. ควรให้ผู้เรียนได้เรียนในสิ่งที่นำไปใช้ในชีวิตประจำวัน	79.49	15.38	-	5.13
14. ผู้เรียนควรได้แสดงความคิดเห็นอย่างเสรี	60.26	32.05	2.56	5.13
15. ผู้สอนควรทำความรู้จักกับผู้เรียนเป็นรายบุคคล	71.80	21.79	2.56	3.85
16. ผู้สอนควรจัดให้ผู้เรียนประเมินและปรับปรุงตนเอง	66.67	28.20	1.28	3.85

ตารางที่ 3 (ต่อ)

รายการ	ความคิดเห็น (ค่าร้อยละ)			
	เห็นด้วย มาก	เห็นด้วย ปานกลาง	เห็นด้วย น้อย	ไม่ระบุ
17. ในการสอนผู้เรียนแต่ละคน ผู้สอนควรใช้เวลา และรูปแบบแตกต่างกันไปขึ้นอยู่กับความสามารถ ของแต่ละบุคคล	62.83	26.92	1.28	8.97
18. ควรรายงานผลการประเมินโดยบอกถึงความ ก้าวหน้าของแต่ละบุคคล	60.26	26.92	3.85	8.97

จากตาราง 3 แสดงความคิดเห็นต่อการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ด้านกระบวนการเรียนการสอนของครูระดับประถมศึกษาโรงเรียนวัดนิมมานรดี พบว่า จาก 18 รายการ ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นด้วยมาก โดยมีจำนวนเกินร้อยละ 50 รวม 15 รายการ โดย 5 อันดับแรก คือ ควรมุ่งเน้นความรู้ทางวิชาการ ทักษะ และจิตพิสัย ครบทั้ง 3 ด้าน (ร้อยละ 82.50) ในการสอนไม่ควรยึดติดกับห้องเรียน ควรให้ผู้เรียนได้แสวงหาความรู้จากแหล่งความรู้ที่หลากหลาย (ร้อยละ 79.49) ผู้สอนควรทำความรู้จักกับผู้เรียนเป็นรายบุคคล (ร้อยละ 71.80) และควรให้ผู้เรียนเลือกทำกิจกรรมตามความถนัดและความสนใจของตน (ร้อยละ 69.24) ส่วนรายการที่ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นด้วยน้อย มีจำนวนมาก 2 รายการ คือ ผู้สอนควรให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการวางแผนหลักสูตร (ร้อยละ 35.90) และผู้สอนสามารถจัดการเรียนการสอนเป็นทีม ด้วยการนำเอาจำนวนชั่วโมงวิชาต่างๆ ที่ผู้สอนเคยแยกกันมารวมเป็นเรื่องเดียวกัน มีเป้าหมายเดียวกัน (การบูรณาการแบบสอนเป็นทีม) (ร้อยละ 28.21)

ตารางที่ 4 ความคิดเห็นต่อการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ด้านความเป็นไปได้ในการนำไปปฏิบัติของครูระดับประถมศึกษาโรงเรียนวัดนิมมานรดี

รายการ	ความคิดเห็น (ค่าร้อยละ)			
	เป็นไปได้ มาก	เป็นไปได้ ปานกลาง	เป็นไปได้ น้อย	ไม่ระบุ
1. ผู้สอนควรจัดการเรียนการสอนโดยเชื่อมโยงสาระการเรียนรู้ต่างๆ กับหัวเรื่องที่สอดคล้องกับชีวิตจริงหรือกับวิชาอื่นๆ (การบูรณาการแบบผู้สอนคนเดียว)	21.79	48.71	8.97	20.52
2. ผู้สอนแต่ละวิชาสามารถสอนโดยใช้หัวข้อเดียวกัน แต่ต่างคนต่างสอนและจัดกิจกรรมในวิชาของตนโดยให้อยู่ในกรอบเรื่องที่ตกลงกันได้ (การบูรณาการแบบคู่ขนาน)	29.49	35.89	10.26	24.36
3. ผู้สอนแต่ละวิชาสามารถจัดการเรียนการสอนร่วมกันในเรื่องเดียวกัน แต่ต่างคนต่างสอน โดยให้นักเรียนนำความรู้ทักษะ จากวิชาต่างๆ มาใช้ (การบูรณาการแบบสหวิทยาการ)	29.49	35.89	11.54	23.08
4. ผู้สอนสามารถจัดการเรียนการสอนเป็นทีม ด้วยการนำเอาจำนวนชั่วโมงวิชาต่างๆ ที่ผู้สอนเคยแยกกันมารวมเป็นเรื่องเดียวกัน มีเป้าหมายเดียวกัน (การบูรณาการแบบสอนเป็นทีม)	8.97	26.92	41.03	23.08
5. ผู้สอนสามารถจัดให้ผู้เรียนนำความรู้ต่างๆ ที่ได้เรียนมา จัดทำเป็นโครงการตามความสนใจของแต่ละคน โดยผู้สอนทำหน้าที่ให้คำปรึกษา (การบูรณาการแบบโครงการ)	24.36	42.31	8.97	24.36

ตารางที่ 4 (ต่อ)

รายการ	ความคิดเห็น (ค่าร้อยละ)			
	เป็นไปได้ มาก	เป็นไปได้ ปานกลาง	เป็นไปได้ น้อย	ไม่ระบุ
6. ผู้สอนควรให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการวางแผนหลักสูตร	10.26	17.95	52.56	19.23
7. ควรให้นักเรียนฝึกปฏิบัติจนค้นพบความสามารถของตน	17.95	46.15	12.82	23.08
8. ควรใช้การสอนแบบเสริมแรงหรือให้รางวัลมากกว่าการลงโทษ	24.36	44.87	7.69	23.08
9. ควรมุ่งเน้นให้มีการทำงานเป็นกลุ่ม	30.77	39.74	6.41	23.08
10. ในการสอนไม่ควรยึดติดกับห้องเรียน ควรให้ผู้เรียนได้แสวงหาความรู้จากแหล่งความรู้ที่หลากหลาย	25.64	34.62	12.82	26.92
11. ควรมุ่งเน้นความรู้ทางวิชาการ ทักษะ และจิตพิสัยครบทั้ง 3 ด้าน	39.74	34.62	-	25.64
12. ควรให้ผู้เรียนเลือกทำกิจกรรมตามความถนัดและความสนใจของตนเอง	17.95	43.59	12.85	25.46
13. ควรให้ผู้เรียนได้เรียนในสิ่งที่นำไปใช้ในชีวิตประจำวัน	37.18	37.18	2.56	23.08
14. ผู้เรียนควรได้แสดงความคิดเห็นอย่างเสรี	32.05	32.05	8.98	26.92
15. ผู้สอนควรทำความรู้จักกับผู้เรียนเป็นรายบุคคล	35.90	29.49	6.41	28.20
16. ผู้สอนควรจัดให้ผู้เรียนประเมินและปรับปรุงตนเอง	34.62	33.33	5.13	26.92

ตารางที่ 4 (ต่อ)

รายการ	ความคิดเห็น (ค่าร้อยละ)			
	เป็นไปได้ มาก	เป็นไปได้ ปานกลาง	เป็นไปได้ น้อย	ไม่ระบุ
17. ในการสอนผู้เรียนแต่ละคน ผู้สอนควรใช้ เวลาและรูปแบบแตกต่างกันไปขึ้นอยู่กับ ความสามารถของแต่ละบุคคล	21.80	20.51	26.92	37.77
18. ควรรายงานผลการประเมินโดยบอกถึง ความก้าวหน้าของแต่ละบุคคล	29.49	35.90	11.54	23.07

จากตาราง 4 แสดงความคิดเห็นต่อการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ด้านความ
เป็นไปได้ในการนำไปปฏิบัติของครูระดับประถมศึกษาโรงเรียนวัดนิมมานรดี พบว่า จาก 18 ราย
การ ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นว่าเป็นไปได้มาก เกินร้อยละ 30 จำนวน 5 รายการ คือ ควร
มุ่งเน้นความรู้ทางวิชาการ ทักษะ และจิตพิสัย ครบทั้ง 3 ด้าน (ร้อยละ 39.74) ควรให้ผู้เรียนได้
เรียนในสิ่งที่นำไปใช้ในชีวิตประจำวัน (ร้อยละ 37.18) ผู้สอนควรทำความรู้จักกับผู้เรียนเป็นราย
บุคคล (ร้อยละ 35.90) ผู้สอนควรจัดให้ผู้เรียนประเมินและปรับปรุงตนเอง (ร้อยละ 34.62) และผู้
เรียนควรได้แสดงความคิดเห็นอย่างเสรี (ร้อยละ 32.05) ที่เหลือนอกนั้นผู้ตอบแบบสอบถามเห็นว่า
มีความเป็นไปได้มากกว่าร้อยละ 30 ทั้งสิ้น โดยที่ผู้ตอบแบบสอบถามเห็นว่าเป็นไปได้น้อย มี
จำนวน 2 รายการ คือ ผู้สอนควรให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการวางแผนหลักสูตร (ร้อยละ 50.56) และผู้
สอนสามารถจัดการเรียนการสอนเป็นทีม ด้วยการนำเอาจำนวนชั่วโมงวิชาต่างๆ ที่ผู้สอนเคยแยก
กันมารวมเป็นเรื่องเดียวกัน มีเป้าหมายเดียวกัน (การบูรณาการแบบสอนเป็นทีม) (ร้อยละ 41.03)

ตารางที่ 5 ความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ด้านผลที่เกิดจากการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูระดับประถมศึกษาโรงเรียนวัดนิมมานรดี

รายการ	ความคิดเห็น (ค่าร้อยละ)			
	เห็นด้วย มาก	เห็นด้วย ปานกลาง	เห็นด้วย น้อย	ไม่ระบุ
1. ครูเปลี่ยนบทบาทจากผู้ถ่ายทอดความรู้เป็นผู้ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้	60.26	34.62	-	5.12
2. ทำให้ครูมีความเข้าใจตัวผู้เรียนเพิ่มขึ้น	61.54	34.62	-	3.84
3. ทำให้ครูเป็นผู้มีความสามารถติดต่อประสานงานกับบุคคลหรือหน่วยงานต่างๆ เพื่อแสวงหาแหล่งเรียนรู้	43.59	42.31	8.98	5.12
4. ทำให้ผู้เรียนเรียนอย่างมีความสุข	53.85	21.79	3.85	20.51
5. ทำให้ผู้เรียนมีทัศนคติที่ดีต่อครู โรงเรียน เพื่อน และเนื้อหาวิชา	58.99	30.76	2.56	7.69
6. ทำให้ผู้เรียนกล้าคิด กล้าทำ กล้าตัดสินใจ	74.35	20.51	1.28	3.86
7. ทำให้ผู้เรียนมีโอกาสแลกเปลี่ยนประสบการณ์	66.67	28.21	1.28	3.84
8. ทำให้ผู้เรียนมีผลการเรียนดีขึ้น	32.05	43.59	5.13	19.23
9. ทำให้เกิดความรู้ที่ยั่งยืน	53.85	38.47	3.84	3.84

จากตาราง 5 แสดงความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ด้านผลจากการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูระดับประถมศึกษาโรงเรียนวัดนิมมานรดี พบว่า จาก 9 รายการ ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นด้วยมากเกินร้อยละ 50 รวม 7 รายการ โดยผู้ตอบเห็นด้วยมาก 5 อันดับแรก คือทำให้ผู้เรียนกล้าคิด กล้าทำ กล้าตัดสินใจ (ร้อยละ 74.35) ทำให้ผู้เรียนมีโอกาสแลกเปลี่ยนประสบการณ์ (ร้อยละ 66.67) ทำให้ครูมีความเข้าใจตัวผู้เรียนเพิ่มขึ้น (ร้อยละ 61.54) ครูเปลี่ยนบทบาทจากผู้ถ่ายทอดความรู้เป็นผู้ส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ (ร้อยละ 60.26) และทำให้ผู้เรียนมีทัศนคติที่ดีต่อครู โรงเรียน เพื่อน และเนื้อหาวิชา (ร้อยละ 58.99)

ตารางที่ 6 ความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนการสอน โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ด้านปัญหาหรืออุปสรรคที่มีผลต่อการเรียนการสอน โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูระดับประถมศึกษา โรงเรียนวัดนิมมานรดี

รายการ	ความคิดเห็น (ค่าร้อยละ)			
	เห็นด้วย มาก	เห็นด้วย ปานกลาง	เห็นด้วย น้อย	ไม่ระบุ
1. จำนวนนักเรียนต่อห้องมากเกินไป	87.18	10.26	-	2.56
2. ปัญหาด้านการทำหลักสูตรแบบบูรณาการ	47.44	43.59	1.28	7.69
3. สื่อและวัสดุอุปกรณ์ประกอบการเรียนการสอนไม่เพียงพอ	44.87	48.72	6.41	-
4. หน้าที่ความรับผิดชอบของครูทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน	43.59	37.18	1.28	17.95
5. ปัจจัยสนับสนุนจากระดับบริหารและภายนอกไม่เพียงพอ	39.74	47.44	5.13	7.69
6. มีความยากในการประเมิน	26.92	55.13	14.10	3.85
7. ขาดแหล่งความรู้ที่หลากหลาย	57.69	30.77	8.98	2.56
8. เวลาไม่เพียงพอต่อการจัดกิจกรรม	57.69	34.62	5.13	2.56
9. การขาดความเข้าใจของครูต่อการจัดการเรียนการสอน โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	25.64	50.00	20.51	3.85

จากตาราง 6 แสดงความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนการสอน โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ด้านปัญหาหรืออุปสรรคที่มีผลต่อการเรียนการสอนของครูระดับประถมศึกษาโรงเรียนวัดนิมมานรดี พบว่า จาก 9 รายการผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นด้วยมาก เกินร้อยละ 50 รวม 3 รายการ คือ จำนวนนักเรียนมากเกินไป (ร้อยละ 87.18) การขาดแหล่งความรู้ที่หลากหลาย (ร้อยละ 57.69) และเวลาไม่เพียงพอต่อการจัดกิจกรรม(ร้อยละ 57.69)

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะอื่นๆ

1. ด้านกระบวนการเรียนการสอน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามเห็นว่า การจัดการเรียนการสอนแบบนี้ใช้ได้กับเฉพาะบางวิชา บางเรื่อง เนื่องจากแต่ละวิชาจะมีเนื้อหาที่แตกต่างกันออกไป บางวิชาครูต้องคอยอธิบายเพื่อให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจ

2. ด้านผลที่เกิดจากการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามเห็นว่านักเรียนเปลี่ยนพฤติกรรมดีขึ้น กล้าพูดกล้าแสดงออก

3. ด้านปัญหาหรืออุปสรรคที่มีผลต่อการจัดการเรียนการสอน โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ปัญหาที่ผู้ตอบแบบสอบถามพบมากที่สุดคือ (1) วุฒิภาวะของนักเรียนในการเรียนรู้ และค้นหาความรู้ต่อนักเรียนขาดความรับผิดชอบ (2) ภาระหน้าที่รับผิดชอบของครูมาก เนื่องจากครูแต่ละคนต้องสอนหลายวิชา และมีงานในด้านเอกสารมาก (3) จำนวนนักเรียนต่อห้อง มากเกินไปซึ่งปัจจุบันครูต้องสอนนักเรียน 41 – 42 คน ต่อห้องทำให้สื่ออุปกรณ์ประกอบการเรียนการสอนไม่เพียงพอ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและการจัดการเรียนการสอนตามความสนใจของผู้เรียนไม่ครบถ้วน (4) เวลาไม่เพียงพอต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เนื่องจากเนื้อหาตามหลักสูตรกำหนดไว้มาก ทำให้ครูต้องสอนให้ครบตามมาตรฐาน เพื่อรองรับการตรวจสอบ การประเมินผล การประกันคุณภาพทางการศึกษา ทั้งภายในและภายนอก

4.2 วิจารณ์ผล

การวิจัยเรื่อง ความคิดเห็นของครูระดับประถมศึกษา โรงเรียนวัดนิมมานรดี ต่อการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีประเด็นน่าสนใจดังนี้

จากการศึกษา พบว่า ด้านกระบวนการเรียนการสอน จาก 18 รายการ ครูส่วนใหญ่มีความคิดเห็นด้วยมาก โดยมีจำนวนผู้เห็นด้วยมากเกินครึ่ง (เกินร้อยละ 50) 15 รายการ แสดงว่า ครูส่วนใหญ่มีความเข้าใจในการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ อาจเป็นเพราะว่า ครูเกือบทั้งหมด (ร้อยละ 92.31) เคยได้รับการอบรมหรือร่วมสัมมนาเกี่ยวกับการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และพบว่า มีความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องนี้ในระดับมากและปานกลาง ร้อยละ 91.02

ในด้านความเป็นไปได้ในการนำไปปฏิบัติ พบว่า ครูส่วนใหญ่เห็นว่ามีความเป็นไปได้ค่อนข้างต่ำ โดยมีครูที่มีความเห็นว่าเป็นไปได้มาก เกินร้อยละ 30 เพียง 5 รายการ นอกจากนั้น เห็นว่าเป็นไปได้มากต่ำกว่าร้อยละ 30 ทั้งสิ้น แสดงว่า มีปัญหา หรืออุปสรรคต่างๆที่ไม่เอื้ออำนวยต่อการจัดการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และจากการตอบเกี่ยวกับปัญหาการจัดการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ พบว่า ปัญหาสำคัญที่ครูมีความคิดเห็นด้วยระดับมาก เกินครึ่ง (เกินร้อยละ 50) มี 3 รายการ คือ จำนวนนักเรียนมากเกินไป (ร้อยละ 87.18) การขาดแหล่งความรู้ที่

หลากหลาย (ร้อยละ 57.69) และ เวลาไม่เพียงพอต่อการจัดกิจกรรม (ร้อยละ 57.69) อีกทั้งข้อเสนอแนะอื่นๆ ครูยังเน้นย้ำถึงปัญหาเหล่านี้ ซึ่งอาจเป็นไปได้ว่าปัญหาเหล่านี้ทำให้การนำการเรียนการสอนแบบนี้ไปปฏิบัติ เป็นไปได้ยาก ซึ่งสอดคล้องกับรายงานเรื่อง การศึกษา :ทางไกลที่ยังไปไม่ถึง ซึ่งจัดทำโดยโครงการข่าวสารทิศทางการศึกษาไทย (อ้างโดย ธนาทิพ นัทรฤติ, 2544 : 26) ซึ่งศึกษาบทเรียนจากการปฏิรูปการศึกษาของประเทศสหรัฐอเมริกา อังกฤษ และญี่ปุ่น ในรายงานกล่าวว่า การเรียนที่ให้ผู้เรียนเป็นสำคัญที่สุด จะได้ผลดีเมื่อนำไปใช้กับเด็กชนชั้นกลาง หรือประเทศที่ร่ำรวย เนื่องจากมีสิ่งแวดล้อมในการเรียนรู้ที่สมบูรณ์ ปลอดภัย และมีมาตรฐานดี

บทที่ 5

สรุปผลและข้อเสนอแนะ

5.1 สรุปผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพทั่วไป และความคิดเห็นของครูระดับประถมศึกษา โรงเรียนวัดนิมมานรดี ต่อการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยศึกษาจากประชากรทั้งหมด จำนวน 95 คน โดยใช้แบบสอบถามเก็บรวบรวมข้อมูล ลักษณะแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ ตอนที่ 1 เกี่ยวกับสภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ตอนที่ 2 เกี่ยวกับความคิดเห็นของครูระดับประถมศึกษาโรงเรียนวัดนิมมานรดี ต่อการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และ ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะอื่นๆ ผู้วิจัยได้รับความร่วมมือจากฝ่ายวิชาการโรงเรียนในการแจกแบบสอบถาม จำนวน 95 ชุด ได้รับคืนร้อยละ 82.10 แล้วนำข้อมูลมาวิเคราะห์ทางสถิติ ด้วยความถี่ และค่าร้อยละ

ผลการศึกษาพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง (ร้อยละ 80.77) มีอายุเฉลี่ย 43.68 ปี อายุน้อยที่สุด 21 ปี มากที่สุด 59 ปี อายุอยู่ระหว่าง 50-59 ปี มีจำนวนมากที่สุด (ร้อยละ 34.62) รองลงมาอยู่ระหว่าง 40-49 ปี (ร้อยละ 30.76) สถานภาพโสด ร้อยละ 38.47 สมรส ร้อยละ 56.41 ทั้งหมดนับถือศาสนาพุทธ อายุราชการเฉลี่ย 19.68 ปี น้อยที่สุด 2 เดือน มากที่สุด 41 ปี อายุราชการระหว่าง 21-30 ปี มีจำนวนมากที่สุด (ร้อยละ 43.59) ประสบการณ์การสอนเฉลี่ย 20.00 ปี น้อยที่สุด 3 เดือน มากที่สุด 41 ปี ประสบการณ์การสอนระหว่าง 21-30 ปี มีจำนวนมากที่สุด (ร้อยละ 43.59) ส่วนใหญ่สอนมากกว่า 1 วิชา (ร้อยละ 61.54) เกือบทั้งหมดจบการศึกษาระดับปริญญาตรี (ร้อยละ 97.44) และเคยเข้ารับการอบรมหรือร่วมสัมมนาเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (ร้อยละ 92.31) มีความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญปานกลาง ร้อยละ 51.28 เข้าใจมาก ร้อยละ 39.74 เข้าใจน้อย ร้อยละ 3.85 และเกือบทั้งหมด นำวิธีการจัดการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญมาใช้ (ร้อยละ 94.87)

ความคิดเห็นต่อการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ด้านกระบวนการเรียนการสอน พบว่า จาก 18 รายการ ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นด้วยมาก โดยมีจำนวนเกินร้อยละ 50 รวม 15 รายการ โดย 5 อันดับแรก คือ ควรมุ่งเน้นความรู้ทางวิชาการ ทักษะ และจิตพิสัย ครบทั้ง 3 ด้าน (ร้อยละ 82.05) ในการสอนไม่ควรยึดติดกับห้องเรียน ควรให้ผู้เรียนได้แสวงหาความรู้

จากแหล่งความรู้ที่หลากหลาย (ร้อยละ 76.92) ผู้สอนควรทำความรู้จักกับผู้เรียนเป็นรายบุคคล (ร้อยละ 71.80) และควรให้ผู้เรียนเลือกทำกิจกรรมตามความถนัดและความสนใจของตน (ร้อยละ 69.24) ส่วนรายการที่ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นด้วยน้อย มีจำนวนมาก 2 รายการ คือ ผู้สอนควรให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการวางแผนหลักสูตร (ร้อยละ 35.90) และผู้สอนสามารถจัดการเรียนการสอนเป็นทีม ด้วยการนำเอาจำนวนชั่วโมงวิชาต่างๆ ที่ผู้สอนเคยแยกกันมารวมเป็นเรื่องเดียวกัน มีเป้าหมายเดียวกัน (การบูรณาการแบบสอนเป็นทีม) (ร้อยละ 28.21)

ด้านความเป็นไปได้ในการนำไปปฏิบัติ พบว่า จาก 18 รายการ ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นว่าเป็นไปได้มาก เกินร้อยละ 30 จำนวน 5 รายการ คือ ควรมุ่งเน้นความรู้ทางวิชาการ ทักษะ และจิตพิสัย ครบทั้ง 3 ด้าน (ร้อยละ 39.74) ควรให้ผู้เรียนได้เรียนในสิ่งที่นำไปใช้ในชีวิตประจำวัน (ร้อยละ 37.18) ผู้สอนควรทำความรู้จักกับผู้เรียนเป็นรายบุคคล (ร้อยละ 35.90) ผู้สอนควรจัดให้ผู้เรียนประเมินและปรับปรุงตนเอง (ร้อยละ 34.62) และผู้เรียนควรได้แสดงความคิดเห็นอย่างเสรี (ร้อยละ 32.05) ที่เหลือนอกนั้นผู้ตอบแบบสอบถามเห็นว่ามีความเป็นไปได้มากต่ำกว่าร้อยละ 30 ทั้งสิ้น โดยที่ผู้ตอบแบบสอบถามเห็นว่าเป็นไปได้น้อย มีจำนวน 2 รายการ คือ ผู้สอนควรให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการวางแผนหลักสูตร (ร้อยละ 50.56) และผู้สอนสามารถจัดการเรียนการสอนเป็นทีม ด้วยการนำเอาจำนวนชั่วโมงวิชาต่างๆ ที่ผู้สอนเคยแยกกันมารวมเป็นเรื่องเดียวกัน มีเป้าหมายเดียวกัน (การบูรณาการแบบสอนเป็นทีม) (ร้อยละ 41.03)

ด้าน ผลจากการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ พบว่า จาก 9 รายการ ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นด้วยมากเกินร้อยละ 50 รวม 7 รายการ โดยผู้ตอบเห็นด้วยมาก 5 อันดับแรก คือ ทำให้ผู้เรียนกล้าคิด กล้าทำ กล้าตัดสินใจ (ร้อยละ 74.35) ทำให้ผู้เรียนมีโอกาสแลกเปลี่ยนประสบการณ์ (ร้อยละ 66.67) ทำให้ครูมีความเข้าใจตัวผู้เรียนเพิ่มขึ้น (ร้อยละ 61.54) ครูเปลี่ยนบทบาทจากผู้ถ่ายทอดความรู้เป็นผู้ส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ (ร้อยละ 60.26) และทำให้ผู้เรียนมีทัศนคติที่ดีต่อครู โรงเรียน เพื่อน และเนื้อหาวิชา (ร้อยละ 58.99)

ด้านปัญหาหรืออุปสรรคที่มีผลต่อการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญพบว่า จาก 9 รายการผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นด้วยมาก เกินร้อยละ 50 รวม 3 รายการ คือ จำนวนนักเรียนมากเกินไป (ร้อยละ 87.18) การขาดแหล่งความรู้ที่หลากหลาย (ร้อยละ 57.69) และเวลาไม่เพียงพอต่อการจัดกิจกรรม (ร้อยละ 57.69)

ข้อเสนอแนะอื่นๆ

1. ด้านกระบวนการเรียนการสอน พบว่า ผู้ตอบเห็นว่า การจัดการเรียนการสอนแบบนี้ใช้ได้กับเฉพาะบางวิชา บางเรื่อง เนื่องจากแต่ละวิชาจะมีเนื้อหาที่แตกต่างกันออกไป บางวิชาครูต้องคอยอธิบายเพื่อให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจ

2. ด้านผลที่เกิดจากการเรียนการสอน โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามเห็นว่านักเรียนเปลี่ยนพฤติกรรมดีขึ้น กล่าวพูดกล้าแสดงออก

3. ด้านปัญหาหรืออุปสรรคที่มีผลต่อการจัดการเรียนการสอน โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ปัญหาที่ผู้ตอบแบบสอบถามพบมากที่สุดคือ (1) วุฒิภาวะของนักเรียนในการเรียนรู้ และค้นหาความรู้ต่อนักเรียนขาดความรับผิดชอบ (2) ภาระหน้าที่รับผิดชอบของครูมาก เนื่องจากครูแต่ละคนต้องสอนหลายวิชา และมีงานในด้านเอกสารมาก (3) จำนวนนักเรียนต่อห้องมากเกินไปซึ่งปัจจุบันครูต้องสอนนักเรียน 41-42 คน ต่อห้องทำให้สื่ออุปกรณ์ประกอบการเรียนการสอนไม่เพียงพอ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและการจัดการเรียนการสอนตามความสนใจของผู้เรียนไม่ครบถ้วน (4) เวลาไม่เพียงพอต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เนื่องจากเนื้อหาตามหลักสูตรกำหนดไว้มาก ทำให้ครูต้องสอนให้ครบตามมาตรฐาน เพื่อรองรับการตรวจสอบ การประเมินผล การประกันคุณภาพทางการศึกษา ทั้งภายในและภายนอก

5.2 ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษา เรื่อง ความคิดเห็นของครูระดับประถมศึกษา โรงเรียนวัดนิมมานรดี ต่อการเรียนการสอน โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีข้อเสนอแนะดังนี้

1. ควรมีการลดจำนวนนักเรียนต่อห้องลง น่าจะไม่เกิน 25 คน ต่อห้อง เพื่อที่จะได้มีการจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ
2. ในการจัดการเรียนการสอน โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ควรมีแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย เพื่อให้ผู้เรียน เรียนรู้จากประสบการณ์จริง
3. ควรลดภาระหน้าที่อื่นๆ ที่ไม่ใช่การสอนของครูลง เพื่อให้ครูได้มีการเตรียมการเรียนการสอน ได้เต็มที่
4. ในการทำวิจัยครั้งต่อไป ควรมีการทำวิจัยกับครูที่สอนในระดับที่สูงขึ้น หรือ ศึกษากับครูที่สอนในแต่ละวิชาโดยเฉพาะ

เอกสารอ้างอิง

- คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. 2544. พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542. กทม. : สกยบู้กส์. 80 น.
- คณะอนุกรรมการปฏิรูปการเรียนรู้. 2544. การสังเคราะห์งานวิจัยเกี่ยวกับรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ. กทม. : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว. 98 น.
- คณะอนุกรรมการปฏิรูปการเรียนรู้. 2544. ปฏิรูปการเรียนรู้ ผู้เรียนสำคัญที่สุด. กทม. : สกยบู้กส์. 100 น.
- ดวงเดือน พันธุมนาวิน. 2529. จิตวิทยาสังคม. กทม. : อักษรการพิมพ์. 120 น.
- ทัศนาศ สงขลา. 2538. ความคิดเห็นเกี่ยวกับการศึกษาต่อสายอาชีพประเภทวิชา คหกรรมของผู้ปกครอง และนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพในสถานศึกษาสังกัดกรมอาชีวศึกษา กลุ่มภาคใต้. วิทยานิพนธ์ครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต สาขาบริหารอาชีวศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย. สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง. 190 น.
- ธนาทิพ ฉัตรภูติ. “การเรียนรู้แบบผู้เรียนสำคัญที่สุด (Child – Centered)”. วารสารสานปฏิรูป. ปีที่ 4 ฉบับที่ 39 (มิถุนายน 2544). 96 น.
- นิภา เข้มวจิ. 2544. “การเรียนรู้การสอนที่ชี้ให้ผู้เรียนเป็นสำคัญ เสริมสร้างหรือทำลายการศึกษา”. การเรียนรู้การสอนที่ชี้ให้ผู้เรียนเป็นสำคัญ. http://www.moe.go.th/main2/article-sagob/article_45-4_th. 25 มี.ค. 2544 .
- ประคอง วรรณสุด. 2528 . สถิติศาสตร์ประยุกต์สำหรับครู. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช. 482 น.
- ประเวศ วะสี. 2542. ยุทธศาสตร์ทางปัญญาของชาติ. กทม. : มูลนิธิภูมิปัญญา. 63 น.

ประสานงานโครงการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์, สำนักงาน. 2540. คู่มืออบรมปฏิบัติการกระบวนการเรียนการสอนแบบนักเรียนเป็นศูนย์กลาง. กทม. : เนติกุลการพิมพ์. 114 น.

ไพฑูริย์ สุนทร. "Constructionism ความรู้เป็นสิ่งที่สร้างได้". วารสารสานปฏิรูป. ปีที่ 2 ฉบับที่ 20 (พฤศจิกายน 2544) 84 น.

ราชบัณฑิตยสถาน, พจนานุกรม. 2525. กรุงเทพมหานคร : อักษรเจริญทัศน์. 930 น.

ศักดิ์ สุนทรเสณี. 2531. เจตคติ. กทม. : โรงพิมพ์รุ่งวัฒนา. 78 น.

สามัญศึกษา, กรม. หน่วยศึกษานิเทศก์. 2544. คู่มือครูอาชีพ. กทม. : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว. 84 น.

สามัญศึกษา, กรม. หน่วยศึกษานิเทศก์. 2544. แนวปฏิบัติและประเมินผลการเรียนการสอน ตามแนวปฏิรูปการศึกษา. กทม. : โรงพิมพ์การศาสนา. 114 น.

สิปปนนท์ เกตุทัต. 2545. จากอดีตและปัจจุบันสู่อนาคตของการปฏิรูปการศึกษาไทย : สู่สังคมแห่งปัญญาและการเรียนรู้. คำบรรยาย นำ เนื่องในการสัมมนาทางวิชาการ 5 ทศวรรษ สกศ. กับการพัฒนาการศึกษาไทย วันเสาร์ที่ 16 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2545 ณ ห้องประชุม เอสแคป ฮอลล์ ศูนย์ประชุมสหประชาชาติ กรุงเทพมหานคร. 27 น.

สำลี รักสุทธี. 2544. เทคนิควิธีการเรียนการสอน การเขียนแผนการสอน โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ. กทม. : พัฒนาศึกษา. 124 น.

สุภาพ วาดเขียน และอรพินทร์ โภชนดา. 2524. การประเมินผลการเรียนการสอน. กทม. : ไทยวัฒนาพานิช. 72 น.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
หนังสือราชการ

ที่ พม 1504/ 0388

คณะกรรมการอุดมศึกษา

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
ถนนลาดกระบัง เขตลาดกระบัง กรุงเทพฯ 10520

๙ มกราคม 2546

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ให้นักศึกษา

เรียน ผู้อำนวยการ โรงเรียนวัดนิมมานรดี

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามเพื่อการศึกษาวิชาปัญหาพิเศษเรื่อง "ความคิดเห็นของครูระดับประถมศึกษา โรงเรียนวัดนิมมานรดี ต่อการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ"

ด้วย นายทองกร ขอนทกลาง นักศึกษาหลักสูตรต่อเนื่อง ชั้นปีที่ 2 สาขาวิชาเทคโนโลยีการเกษตร-การผลิตพืช ภาควิชาครุศาสตร์เกษตร คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง มีความประสงค์จะทำการศึกษาค้นคว้าประกอบการทำปัญหาพิเศษเรื่อง "ความคิดเห็นของครูระดับประถมศึกษา โรงเรียนวัดนิมมานรดี ต่อการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ" ในการนี้ ทางนักศึกษาผู้วิจัยมีความประสงค์ให้ครูระดับประถมศึกษาศึกษา ในสถานศึกษาของท่านลอบแบบสอบถาม เพื่อนำผลไปใช้วิเคราะห์และประกอบการทำปัญหาพิเศษต่อไป

คณะกรรมการอุดมศึกษา จึงเรียนขอความอนุเคราะห์มายังท่าน เพื่อให้ครูระดับประถมศึกษา ในสถานศึกษาของท่าน ได้กรอกข้อมูลตามความเป็นจริงในแบบสอบถาม โดยคำตอบและข้อคิดเห็นจากผู้ตอบใช้เพื่อประโยชน์ในการเรียนการสอนเท่านั้น จะไม่ทำให้เกิดผลกระทบกระเทือนแก่สถานหรือบุคคลใด ๆ ทั้งสิ้น

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์แก่นักศึกษาผู้วิจัยด้วย จักขอบคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ กิติพงศ์ มะโน)

รองคณบดีฝ่ายวิชาการ

ปฏิบัติราชการแทนคณบดี

ภาควิชาครุศาสตร์เกษตร

โทร. 0-2737-3000 ต่อ 3699, 3700, 6072

โทรสาร 0-2326-4324

ภาคผนวก ข
แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

แบบสอบถามเรื่อง

ความคิดเห็นของครูระดับประถมศึกษา โรงเรียนวัดนิมมานรดี ต่อการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามมีทั้งหมด 3 ตอน ดังนี้
 - ตอนที่ 1 สภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม
 - ตอนที่ 2 ความคิดเห็นต่อการเรียนการสอน โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
 - ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะอื่นๆ
2. โปรดอ่านคำชี้แจงในแต่ละตอนให้เข้าใจและตอบแบบสอบถามทุกข้อตามความเป็นจริง
3. คำตอบและความคิดเห็นของท่าน ผู้วิจัยถือว่าเป็นข้อมูลที่มีค่ายิ่ง และจะสงวนไว้เป็นความลับ โดยใช้ประโยชน์เพื่อการศึกษาเท่านั้น

นายพงศกร ขอนพกลาง

ผู้จัดทำ

แบบสอบถามเรื่อง

ความคิดเห็นของครูระดับประถมศึกษา โรงเรียนวัดนิมมานรดี ต่อการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

ตอนที่ 1 สภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง หรือเติมคำตอบลงในช่องว่างที่กำหนด

1. เพศ

ชาย หญิง

2. อายุ ปี

3. สถานภาพ

โสด สมรส อื่นๆ (โปรดระบุ)

4. นับถือศาสนา

พุทธ คริสต์
อิสลาม อื่นๆ (โปรดระบุ)

5. อายุราชการ ปี

6. ประสบการณ์การสอนในสถานศึกษา ปี

7. ระดับชั้นที่สอน (สามารถตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

ป.1 ป.2 ป.3
ป.4 ป.5 ป.6

8. วุฒิการศึกษาสูงสุด

วุฒิ สาขาวิชาเอก

9. วิชาที่สอน (สามารถตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

ภาษาไทย สังคม คณิตศาสตร์
วิทยาศาสตร์ ภาษาอังกฤษ อื่นๆ (โปรดระบุ).....

10. ท่านเคยได้รับการอบรมหรือเข้าร่วมการสัมมนาเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญหรือไม่

เคย ไม่เคย

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นต่อการเรียนการสอน โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
 คำชี้แจง โปรดใส่เครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน

ด้านกระบวนการเรียนการสอนและความเป็นไปได้ในการนำไปปฏิบัติ

รายการ	ระดับความคิดเห็น			ระดับความคิดเห็น		
	เห็นด้วยมาก	เห็นด้วยปานกลาง	เห็นด้วยน้อย	เป็นไปได้มาก	เป็นไปได้ปานกลาง	เป็นไปได้น้อย
1. ผู้สอนควรจัดการเรียนการสอน โดยเชื่อมโยงสาระการเรียนรู้ต่างๆ กับหัวเรื่องที่สอดคล้องกับชีวิตจริงหรือกับวิชาอื่นๆ (การบูรณาการแบบผู้สอนคนเดียว)						
2. ผู้สอนแต่ละวิชาสามารถสอน โดยใช้หัวข้อเดียวกัน แต่ต่างคนต่างสอนและจัดกิจกรรมในวิชาของตน โดยให้อยู่ในกรอบเรื่องที่ตกลงกันได้ไว้ (การบูรณาการแบบคู่ขนาน)						
3. ผู้สอนแต่ละวิชาสามารถจัดการเรียนการสอนร่วมกันในเรื่องเดียวกัน แต่ต่างคนต่างสอน โดยให้นักเรียนนำความรู้ทักษะ จากวิชาต่างๆ มาใช้ (การบูรณาการแบบสหวิทยาการ)						

ด้านกระบวนการเรียนการสอนและความเป็นไปได้ในการนำไปปฏิบัติ

รายการ	ระดับความคิดเห็น			ระดับความคิดเห็น		
	เห็นด้วยมาก	เห็นด้วยปานกลาง	เห็นด้วยน้อย	เป็นไปได้มาก	เป็นไปได้ปานกลาง	เป็นไปได้น้อย
4. ผู้สอนสามารถจัดการเรียนการสอนเป็นทีม ด้วยการนำเอาจำนวนชั่วโมงวิชาต่างๆ ที่ผู้สอนเคยแยกกันมารวมเป็นเรื่องเดียวกัน มีเป้าหมายเดียวกัน (การบูรณาการแบบสอนเป็นทีม)						
5. ผู้สอนสามารถจัดให้ผู้เรียนนำความรู้ต่างๆ ที่ได้เรียนมา จัดทำเป็นโครงการตามความสนใจของแต่ละคน โดยผู้สอนทำหน้าที่ให้คำปรึกษา (การบูรณาการแบบโครงการ)						
6. ผู้สอนควรให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการวางแผนหลักสูตร						
7. ควรให้นักเรียนฝึกปฏิบัติจนค้นพบความสามารถของตน						
8. ควรใช้การสอนแบบเสริมแรงหรือให้รางวัลมากกว่าการลงโทษ						

ด้านกระบวนการเรียนการสอนและความเป็นไปได้ในการนำไปปฏิบัติ

รายการ	ระดับความคิดเห็น			ระดับความคิดเห็น		
	เห็นด้วยมาก	เห็นด้วยปานกลาง	เห็นด้วยน้อย	เป็นไปได้มาก	เป็นไปได้ปานกลาง	เป็นไปได้น้อย
9. ควรมุ่งเน้นให้มีการทำงานเป็นกลุ่ม						
10. ในการสอนไม่ควรยึดติดกับห้องเรียน ควรให้ผู้เรียนได้แสวงหาความรู้จากแหล่งความรู้ที่หลากหลาย						
11. ควรมุ่งเน้นความรู้ทางวิชาการ ทักษะ และจิตพิสัยครบทั้ง 3 ด้าน						
12. ควรให้ผู้เรียนเลือกทำกิจกรรมตามความถนัดและความสนใจของตนเอง						
13. ควรให้ผู้เรียนได้เรียนในสิ่งที่นำไปใช้ในชีวิตประจำวัน						
14. ผู้เรียนควรได้แสดงความคิดเห็นอย่างเสรี						
15. ผู้สอนควรทำความรู้จักกับผู้เรียนเป็นรายบุคคล						
16. ผู้สอนควรจัดให้ผู้เรียนประเมินและปรับปรุงตนเอง						

ด้านกระบวนการเรียนการสอนและความเป็นไปได้ในการนำไปปฏิบัติ

รายการ	ระดับความคิดเห็น			ระดับความคิดเห็น		
	เห็นด้วยมาก	เห็นด้วยปานกลาง	เห็นด้วยน้อย	เป็นไปได้มาก	เป็นไปได้ปานกลาง	เป็นไปได้น้อย
17. ในการสอนผู้เรียนแต่ละคน ผู้สอนควรใช้ เวลาและรูปแบบแตกต่างกันไปขึ้นอยู่กับ ความสามารถของแต่ละบุคคล						
18. ควรรายงานผลการประเมิน โดยบอกถึง ความก้าวหน้าของแต่ละบุคคล						

ด้าน ผลจากการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

รายการ	ระดับความคิดเห็น		
	เห็นด้วย มาก	เห็นด้วยปาน กลาง	เห็นด้วย น้อย
1. ครูเปลี่ยนบทบาทจากผู้ถ่ายทอดความรู้เป็นผู้ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้			
2. ทำให้ครูมีความเข้าใจตัวผู้เรียนเพิ่มขึ้น			
3. ทำให้ครูเป็นผู้มีความสามารถติดต่อประสานงานกับบุคคลหรือหน่วยงานต่างๆ เพื่อแสวงหาแหล่งเรียนรู้			
4. ทำให้ผู้เรียนเรียนอย่างมีความสุข			
5. ทำให้ผู้เรียนมีทัศนคติที่ดีต่อครู โรงเรียน เพื่อนและเนื้อหาวิชา			
6. ทำให้ผู้เรียนกล้าคิด กล้าทำ กล้าตัดสินใจ			
7. ทำให้ผู้เรียนมีโอกาสแลกเปลี่ยนประสบการณ์			
8. ทำให้ผู้เรียนมีผลการเรียนดีขึ้น			
9. ทำให้เกิดความรู้ที่ยั่งยืน			

ด้านปัญหาหรืออุปสรรคที่มีต่อผลการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

รายการ	ระดับความคิดเห็น		
	เห็นด้วย มาก	เห็นด้วย ปานกลาง	เห็นด้วย น้อย
1. จำนวนนักเรียนต่อห้องมากเกินไป			
2. ปัญหาด้านการทำหลักสูตรแบบบูรณาการ			
3. สื่อ และวัสดุอุปกรณ์ประกอบการเรียนการสอน ไม่เพียงพอ			
4. หน้าที่ความรับผิดชอบของครูทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน			
5. ปัจจัยสนับสนุนจากระดับบริหารและภายนอกไม่เพียงพอ			
6. มีความยากในการประเมิน			
7. ขาดแหล่งความรู้ที่หลากหลาย			
8. เวลาไม่เพียงพอต่อการจัดกิจกรรม			
9. การขาดความเข้าใจของครูต่อการจัดการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ			

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะอื่นๆ**1. ด้านกระบวนการเรียนการสอน**

.....

.....

.....

.....

2. ด้านปัญหาหรืออุปสรรคที่มีต่อการเรียนการสอน

.....

.....

.....

.....

3. ด้านผลที่เกิดจากการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

.....

.....

.....

.....

4. อื่นๆ (โปรดระบุ)

.....

.....

.....

.....